

Mahjas Weefis

Mr. 31.

Rigā, 4. augustā 1910. g.

55. gada gabjums.

Laupibas sistema.

J. Nowikowa.
(Turpinājums.)

Otrs cemesis, kapehž postu nepar isnihzinat zaur mantas isdalischanu ween, atwasinams no paschas bagatibas dabas. Mahnischanas ween ir, ja eedomajas, ka bagatneeku eenahkumi lihdsinajas us azim apfweestai Danaidu muzai, kuru wajaga tikai istufschot, un ta tomehr paliks pilna. Preenemfm, ka Pirpontam Morganam schogad ir 83 miljoni franku eenahkumu. Wina mantu konfiszje un isdala to starp wina tautescheem. (Bet ari ta buhtu netaisniba. Wajadsetu isdalit starp wiseem zilwekem, jo wif wairaf waj masaf peedalas pee Morgana eenahkumu krahschauas.) Tad ikweens amerikans eenemtu weenu franku wairaf nekā lihds schim. Bes schaubam, ar to nepeetiftu, ja ar to gribetu ikweenu amerikani padarit par nabobu. Turpretim Pirponts Morgans, kad winam wifa manta buhtu konfiszeta, newartu nahlamā gadā wairs nopelnit jaunus 83 miljonus franku, kuras tad atkal waretu isdalit starp wina tautescheem. Kautkahdas kolektiwistiskas waldes eerehdnis buhdams, winsch warbuht waretu sapelnit daschus tuhstoschus franku. Kas te fewischki shtmets us Morganu, tas simejas us wiseem bagatneekem kopā. Winau mantu konfiszjeot waretu tikai weenu weenigu reisi eeguht kahdu labumu, kamehr zilweku wajadsibas pastahw katru deenu. Ja nu ari peelaiistu scho paschu behrnischko usflatu, ka ar bagatneekem atnemto naudu peeteef, ko wifus nabagus paehdinat, tad schi paehdinaschana drofchi ween turpinatos tikai ihfu laiku.

Bet wisleelakā maldiba no wiseem schahdeem aprehkineem zekas no tam, ka te samaina naudu ar bagatibu. Ko tad tas ihsteni nosihmē, ka Pirpontam Morganam ir miljoni franku eenahkumu? Tas nosihmē, ka winsch zaur sawu bagatibu us tirgu war laist produktus, par kureem zitas personas winam gatawas dot 420 miljonus, no kam

winam paliktu 83 miljoni flaidras pelnas. Ja nu wifu Morgana mantu konfiszetu, tad notiktu weens no diweem: wina usnehmumi turpinatos jeb waj tee apstahtos. Ja tee apstahtos, tad us tirgu nahktu par 420 miljoneem masaf pretfchu. Wif tam amerikaneem, tā ka wineem buhtu masaf konsumu preefchmetu, wajadsetu sawu dsihwi eerobeschot: tas nosihmē nabagateem tapt. Ja Morgana usnehmumi turpinatos, tad amerikani manta no schi miljardeera ap-laupischanas nepawairotos, tapehž ka us tirgu nahkoscho produktu daudsums paliktu tas pats.

Sozialisti ir pateescham kairigi naiwi! Tā few jautā augschā peeminetais Labriola, ko gan kapitalisti daritot, kad teem atnemtu profitu. Wini daritu wisweentahrschako leetu pasaulē: wini flehgtu sawas fabrikas un darbnizas. Wini ar to drofchi ween eekultos wisleelakā postā, bet strahdneeki ari; jo scheem wairs nebuhtu ko rashot. Labriola tāpat tā wif sozialisti eedomajas, ka bagatiba esot upe, kura rit weentahrschi nerimstigi tahlat bes it nekahdam puhlem. Bet deemschehl tā tas naw. Bagatiba rodas zaur aplahrtnes pahrweidoschonu un scho pahrweidoschonu isdara zilweku prahtigais darbs. Kad agrat weenam pascham peederigu fabriku isdala starp wiseem semes pilfoneem, tad ta war beigt strahdat. Un tad tai ari wairs naw nekahdas wehrtibas. Bagatibu rada tikai finansos apstahkos (kad wina strahdā) un zitados apstahkos ta wairs nedara to.

Leelakā dala zilweku bagatibu eedomajas tā naudas ischupu kapitalistu kafes. Tā ka scho naudas ischupu jeb selta gabalus itgadus newajaga atjaunot un ka tee ir finansos daudsums, kuresch newairojas, tad wini ari domā, ka ar bagatibu ir tāpat, ka ta, ja tik reis atnahkufe, weenmehr ari tahda paleel. Bet sawā finā bagatibu istaisa

wiß ehdami lihdsekki kopâ, kuri nahf uf tirgu un kuri weenmehr atjaunojami no apkahrtneß. Weenu gadu kolwilnas rascha, peenemfim, dewuse 12 miljardus kilogramu (preeksch zilweku wajadsibam nepeezeschamo sumu). Bet tas naw nekas; nahlamam gadam atkal jadob 12 miljardi kilogramu, jo pagahjuscha gada rascha patehreta waj ispostita. Bet ja pat buhtu eespehjams, eepreekscheja gada raschu isdalit weenadâs dakâs, tad bagatibas problems tomehr wehl nebuhtu isschirts, jo tikpat leelu daudsumu wajaga sagatawot ari preeksch nahlamâ gada. Bet ja nu eepreekscheja gada rascha isdalita pilnigi taisnigi un bes masakâs waras isleetofchanas tad nahlamâ gada produzija masinajas un posts ir atkal klahf.

Lapehz posta problems naw nekahds jautajums par mantu isdalischamu; bet tas parahdas schahdâ weidâ:

Waj semes lode dod peeteekofschu daudsumu weelu, ko zilwekus peenahzigâ kahrtâ, t. i. issfargajotees no zeeschanam, paehbinat, apgehrbt un mahjokli dot? (Bes baribas, apgehrba un dschwokka zilweku dsimumam wajaga wehl daudf zitu patehrina un rihojamu leetu. Usskaltot ween peepilbidos daudfas lappufes. Lastajâs warâs eedomatees, ka es winas neaismirsu, bet tikai kufedams tâs nepeeminu, lai sawas domas tâ waretu jo ihfaki attihstit, jeb waj ari ka es wifas schis wajadsibas satweru kopâ sem baribas, apgehrba un dschwokka.)

Deemschehl tas tâ naw! Truhst wehl daudf.

Tiklihdß war sadabut wairaf waj masak skaidras sinas par kahdu baribas lihdsekki, tad tuhlt redß, ka tas teef raschots gluschi nepeeteekofschâ daudsumâ. Bet to jau ari war eedomatees bes neka tahlaka, ka tas tâ ir, jo baribas lihdsekki neka nemakfatu, ja tos waretu tahdâ daudsumâ dabut ka upê uhdeni waj gleemeschus juhemaalâ.

Bet posta problems wehl naw peeteekofschu gaischi un usskatami apgaismots. Lai tas notiftu, tad wajadsetu aprehkinat, zil wifem semes eedfchwotajeem wajaga labibas, rihsa, gasas, kolwilnas u. t. t.; tad wajadsetu parahdit, zil daudf teef raschots, un tâ waretu usstahdit skaidru bilanzi par zilweku lihdsekkeem. Kahdu deenu bes schaubam (kad mehß buhfim aismirfuschu behrnischu un anarchisko laikmetu, kura tagad dschwojam) schee aprehkini tiks isdariti ar peeteekofschu smalkumu un pehz kahrtjeem laika sprisheem tiks issludinati. Schimbrihscham mums jaapmeerinajas ar dascheem israuteem gabalineem, no kureem tomehr deesgan skaidri war nosfahrst tagadnes stahwoffi.

Behz wifzjaunakam statistiskam sinam labibas rascha 1907. g. sneedsâs lihdß 1086 milj. hektolitrem pa wifu pasauli; 60 kilogramus uf hektolitru rehkinot tas ir 87 miljardi kilogramu. Ja rehkina, ka itweens zilweks pa gadu patehrê 200 kilogramus labibas (maises, miltu, ehdeenu weidâ), tad isnahf 300 miljardi kilogramu. (Lai skaitkus noapatotu, tad es pasaules eedfchwotaju skaitu rehkinu uf 1500 miljoneem, lai tagad warbuht to ir masleeti wairaf. Naw eerehkinati sifhdeni. Bet pee tik wispahrejeem skaitkeem tee gan mas eewehrojami, wisnotaf ka emmu bariba buhs daudf kreetnaka nekâ zitu seewu). Tâ tad redsam, ka labibas ir par diwi treschdakam masak nekâ wajaga. Te nu gan

teikts, ka daudfas tautas pahrtteef no rihsa, maifa, manofas, bananem u. t. t. Lai buhtu tâ; bet neweens tatschu newarâs apstriedet, ka schis tautas pee schis baribas labprahf nepeenemtu klahf ari wehl maifi. Italijas semneeks buhtu laimigs, ja winam bes polentas buhtu ari maife. Bet peelaidifim to eerunu un eewehroffim tikai to Eiropas grupu, preeksch kuras labiba ir ihstena deenischâ maife. Schi grupa fastahdas is kahdeem 600 miljoneem zilweku. Pat preeksch schi aprobeschotâ daudsuma wajadsetu 120 miljardu kilogramu, kamehr pa wifu pasauli noptauj tikai 87 miljardus.

Otrs baribas lihdsekkis, par kuru ir statistiskas sinas, ir zukurs. Itgadus teef ta produzets 12 miljardi kilogramu. Kas war tik daudß nopirkt, ka winsch zukuru war patehret, zil winam patihf, tas pa gadu isleetos wismaf 50 kilogramus. Tas pa wifem zilwekem kopâ buhtu 75 miljardi kilogramu un preeksch Eiropas grupas 30 miljardi. Gewehrojot wifu zilwezi no zukura produze tikai sesto dafu, un preeksch Eiropas grupas ari tikai masleet wairaf par trescho dafu.

Un nu wehl weenu skaitli. Kolwilnas tagad rascho ap 4 miljardus kilogramu pa wifu pasauli. No 1½ miljardem zilweku 500 miljoni ir pilnigi un 750 miljoni pusapgehrbuschees un 250 miljoni staigâ faili. Lai apgehrbtu wifu zilwezi, tad itgadus wajadsetu raschot 9½ miljardus kilogramu kolwilnas. Ja apdomâ, ka kolwilnu neleeto tikai preeksch apgehrba, bet ari preeksch daschadam zitam mahju wajadsibam, tad buhs saprotams, ka no tas teef raschots wifai nepeeteekofschs daudsums. Jo rascha nefasneeds ne trescho dafu no ta, kas buhtu wajadsigs.

Ja tâ apluhfo wifas konsumata leetas, tad dabu tahdus paschus skaitkus. Lapehz saka ar pilnu teesfibu, ka Kreeswija wehl dschwwo atmenu laikmetâ, jo dselst schaf semê wehl isleeto pawifam smeekligi masâ mehrâ. Tâ 1899. g., kad itweens wahjeetis zaurmehrâ patehreja 128 kilogramus dselss, itweens kreews isleetoja tikai 29 kilogramus. Ja pehz schim iddeenischkam leetam apluhfo puskraschnuma un kraschnuma leetas, tad panahkumi ir wehl behdigafi. Ir plafchi apwidi semes wirfû, kur wehl naw redseta neweena elektriska lampa un neweena gulta ar atfperem.

Buhtu weltigi te wehl apluhfot sewifschu itweenu baribas lihdsekki un daschas kraschnuma leetas. Wif statistiku sinu truhkuma tas ari nebuhtu eespehjams.

Bet ir wehl zitads sinu fastahbijums, kursch rahda, kahdâ noscheshlojamâ stahwoffi atrodas zilweku dsimuma fainneeziba. Tee ir tee skaitli, kuras bija eespehjams usstahdit par eedfchwotaju eenahfumeem, naudâ tos aprehkinot. Lai gan nu nebuht naw wehlams, no ihstibas zeeteem pamateem pahreet uf nauðu, kur ir tik daudß eemeflu uf maldibam, kur atgadas tik daudß wifschanâs un behrnischu ilustiju, tad tomehr jaatfihst, ka naudâs wehrtejumi ir puslihdß pareifi.

Newajaga tikai aismirst, kas alga ihstibâ ir. Ja saka, ka strahdneeks dabu peezus frantus, tad weenmehr jaegaumê, ka schee franki apfihmê maifi, gatu, apgehrba un t. t. Wajaga tikai domat par pateesu derigu leetu daudsumu, kuru war dabut par sinamu naudâs daudsumu.

To eewehrodami, waram pahreet us statistiskām sinam. Tās mums mahza, ka peemehram no 1000 wahzeefcheem 401 itgadus pelna 246 frankus; it no 1000 franzuscheem 538 pelna 345 frankus, 48 it pa 1120 fr. un tikai 13 wairak par 3476 frankeem. 3% austreeschu pelna mafat nekā 1266 fr. pa gadu. Gimenes budžets pee turigakeem semneekem Getsk-Reewijā pa gadu sneedsas lihds 1150 frankeem. Ja it us gimeni rehkina tikai 5 personas (preeksh Kreewijas schis skaitlis drihsak ir par masu, jo gimenes tur ir leelas), tad it us galwu pa gadu isnahk 275 franki. Nu jaewehro, ka Eiropas semes famehrā ir bagatas; bet to tad lai nu sakam par Asiju? Ir aprehinats, ka itweens indeetis zaurmehra pa deenu eenem 7 fantimus. Sawas dshiwibas ustureschanai winam itgadus wajadsetu wismaž

200 franku, bet winsch nopelna tikai 23! Kinā apstahki laitam naw neko labaki.

Ja weenup eewehro bagatās semes, kā Seemel-Amerikas Sameenotās Walsis, un otrup posta semes, kā Indiju un Kinu, tad domaju pateesiba nebuhs safneegta, kad zaurmehra eenahkumus, kahdi ir weenai gimenei 20 gadstinten, rehkina us 1000 frankeem. Ja ari schi suma tiktu safneegta (kas nebuht naw til droschi) tad ta buhtu isfmeekls. Pee tagadejās produkzijas schim skaitlim wajadsetu buht desmitreis leelakam, lai peezas personas waretu peeklahjigi dshiwot. Tā ka pa leelakai dafai it gimenei eenahk tikai 1000 franku pa gadu, tad zilwezes leelum leela dafa ir nosodita nekad nepahst, par zitu wajadhibu apmeerinaschanu jau nemaj nerunajot. (Turpmat beigas.)

Rigas Latweefchu Beedribas Sinibu Komisijas wafaras sapulzes.

VI.

Par Latweefchu dramatisko mahkslu referedams, Art. Behrsinshch dod sefoschu pahrskatu par pehdejā gadā drukā isnahkluschām lugam. Pasneedsam scho pahrskatu nesaihfnatu ne jau tapehz, ka Behrsina lga spreedumam par weenu waj otu atsewischku lugu, waj ari par weenu waj otu wina referatā isteiktu jaunu parahdibu muhsu teatra literaturas laukā mehš pilnigi ween jau winam peekristum, bet gan tapehz, lai rahditu weentopus masu muhsu teatra rakstneezibas atstihstibas episodi, apspreestu Sinibu Komisijas wafaras sapulzes no kahda no muhsu deenas laikrastu („Latwijas“) paschreisejeem teatra kritikeem — rezensenteem.

I. Originali. *Milda*. Dramatiska dseja 3 zehleenos ar prologu. Edwarda Treumana. Ed. Treumana grahmatu pahrdotawas apgahdibā. Zehsis, 1909. g. Treumanis jau ari agrak ir rakstijis dramās. Bet leelu eewehribu winas naw eeguwschas, lai gan ir wairakkahrt tituschas israhditas. „Milda“ ir jaunakā un prawakā starp tām. Ari winai kā mahkslas darbam sposchu nahkotni paregot naw eespehjams. Ir te weikli twertas atskanas, weegli ritmi un daschas fajustas weetas; ir ari laba teefa refrenu un sikhmigi iswehletu tautas dseesmu, bet naw eeksheja dramatisma kā apweenotaja, kas notikumeem un leelu pahrdshwojumu nabagai dsejai dotu pluhdumu un dinamisku kustibu. Leelas, ka schi dramatiska dseja naw domata flatuwei bes musikas. Ja nu buhtu tā, tad ari jashaubas par to, waj operu tekstos tagad wairs war istikt bes tragisma, spehzigeem pahrdshwojumeem, sakarigeem, psichologiski motiweteem un lihds pehdejām konsekwenzem nowaditeem notikumeem. Te waretu aisrahdit ihpashchi us Richarda Wagnera operu teksteem, kas jau paschi par sewi ween bes musikas, kā peem. „Tristans un Isolde“ u. z. ir jau nogatarwojusēs dseja, eeguhdama jo augstu dramatisku isteiksmi. Simbols tur kluhst par realu tehlu un

mits top dsejā atminets un pee tam tā, ka darbiba arweenu paleek laikmeta wilktās robeschās.

„Milda“ autors ari runā par senatni un wehsturiskām leetam, bet wina darbam truhst laikmeta sikhmoga un wehsturiska kolorita. Pateesiba plaschais nodoms — starp zilwekeem west paschu mihlestibas deeweeti — *Mildu* — iswedumā nepanahk zereto eespaidu; deewischkais zehlums, nepazeldamees lihds saweem mirdsoshcheem augstumeem, Treumana dramatiska dsejā pahrat zilwezisks, bet ne wisu apstarojoshchais zehlums. Mistiskais elements, kas dshi slehpts katra mitologiska personiba, ajs to tas manto sewischku dshiwibas spehku, nekur neparahdas: *Milda* naw teiksmaina un augsta parahdiba is deewu pasaules; wina reala un ikdeenishka seeweete, un weenigi kā realu personu wina war atsiht, bet newar to atsiht kā deewischku buhtni. — Ja mihlestiba isfraudsta par dramās galweno motiwu, tad autors nedrihksteja nogreestees til dauds us blakus notikumeem (karam, tautas behdam, Ramoisa tehwa jaudeschanai, — scheem atsewischkeem un pehz fatura daschadeem gadijumeem, tapat kā mihlestiba, weenada no sikhme peeschkirta; kā paliga isteiksmes lihdsseki, protams, tee ir atsihstami), kas darbiba neapweenoti un nedaliti seko weens pehz otra. Man leelas, ka ir aplam atbildigu par tautas likteni darit Ramoisu ween. Ir personibas, kas turejuschas sawās rokās tautas liktenus. Ka Ramoiss buhtu til leels — tas mums sweschs. Bet ja nu wehrā wehl nemam to, ka Ramoisa zehla darbiba (tizefim, ka wina tahda ir!) kluhst pasihstama pehz zitu stahstijuma, tad tatschu jaatsihst, ka gribetam tragiskam konfliktam naw peenahziga motiwējuma un attaisnojuma darbiba, t. i. galwenā warona raksturā, lai wina waretu nostahdit dramās zentrā. Autoram tā wajadseja un wina waronis isnahza taisni tahds. Titahlu labi. Bet mahkslai ir ari japahrleezina. Autoram teiktis ir jaaisstahw un japeerahda par pateesu. Ja schoreis apstahki masleet zitabi sakrustotos, tad liktena raksti is-tulstotos pretejā wirseenā un dramās nebuhtu. Kur tad

pateef fatalā nenowehrschamiba un dualismas Mildas semes liktena epreekschnolemschanā, par kuru autors eeminas lugas sahmā? Bet Mildas likteni jau dsejneeks gribeja šavā darbā nostaidrot. Luga schahdā weidā war warbuht noderet lafšchanai, bet ne israhdem. Labi buhtu, ja rastos komponists, kura musai isdotos panahst to, ko nav isdeweess sašneegt Treumanim kā dsejneekam. Bet tās, kā leekas, weltas zeribas.

R a g a n a. Andreja Upišča komedija weenā zehleenā. Dramatiskā biblioteka Nr. 10. Rīgā, 1910. Isdewis R. Müllers. Šchi ir labatā no Andreja Upišča lugam, kas drukā isnahkufšas. Apstrahdajumā ismanama jau weikliba. Leekas, ka ari pateefaks Upišcs grib buht pret šavām darbības personam. Weela weza un neeziga preeksch weenzehleena. Luga gandrihs nekahda notikuma, bet dialogi steepjas garumā, nekafotees us to, waj tajos eetveras dramatiska dšhwiba un mahstlineeziski impulsi. Rasturojumi daščās weetas (Pofschkeenes muldeschana) isdewufšees peeteekofchi labi un ir raksturigi, bet gala iswedumā naw ne mahstlas, ne pšchologiskas pateefibas. Komediju israhdis, bet winaas mahstlas wehrtiba deefgan neeziga. — **S e h t ā u n g a i t ā.** Andreewa Dšelskalna flatu luga no klauschu laikeem ar dšeedaščanu šeščās ainās. Par peeminu dšimibuhščanas atzelschanai. Rīgā, 1910. Isdewis Rich. Müllers. Dramatiskā biblioteka Nr. 13. — Peeminai rakstītas lapinas. Weenteešgas, naiwas un sentimentalas. Šchini gadījumā to autoram warbuht waretu attaisnot: winsch beš schaubam buhs gribejis labu ween. Dašchi dšimibuhščanas flati attehloti deefgan patihklamā tautas walodā, bet wehrdšibas juhga nospeestibas tragismu, kā ari tautas asaru dšihwi un winaas moku bikeri sazeretajis redsejis weenigi no ahrpufes, tapehz wina „flati“ weenmufigi un negatiwi. Ar dšeedaščanas gabaleem autors naw sfopojees; tos winsch lizis weetā un neweetā un panahkumu tomehr naw. Bahris pateesu wahrdu, dašcha filta doma bet ari teem naw eespaida, jo naw pascha galwenā — naw talenta un mahstlas. — **S k o l m e i s t e r s.** (Is wezajeem labajeem laikeem). No Stuju Frida. Zoku tudšina preeksch behrneem weenā zehleenā. Walkā, 1909. J. Kaufka apgahdibā. Nenofšmiga un nekam newajadšiga ludšina. No neweiklās un weetam robustās isteifsmes nomamams, ka tas ir nemahstlineeka darinajums, — kufsch rakstijis waj nu ais modes, waj ari dšihstis no laba noluhla. Deemschehl literariskis darbs newar isnahkt no domu raksta par pehreenu un rungu. Darbā naw ne dsejas, ne mahstlas sajuhtas, bet ir gan runa par pehreenu un rungu. Buhtu schehl, ja Stuju Frida ludšina nahktu behrnu rokās, kureem autors to ir nodomajis. — **K a h s a s K i p i ſ c h o s.** Karikatura weenā zehleenā no Rihssteskofa. Ed. Rosišča grahmatu tirgotawas apgahdibā. Rīgā, 1909. Ta ir estetiskās gaumes pagrimschanas pasihme, ja schis darbs ir tizis pawisam sarastitis un ir parahdijees klajā. Bet ja scho nepateeso un aplamo darbu jo beefchi israhda un pat leels teatrs pasteidšas to sneegt saweem flattitajeem, tad jafahl waj schaubitees par muhsu teatra nahkamibu. Apwainojofchi, rupji flati, mahstligi saškrubwejumi, tās

dšihwes nepasihschana, kuru apraksto — tas ir galwenais lugā. Kā sinams, mums netruhsti weenteešchu, kas schim leetam peefschkir fewiſchku nofšmi. Un tas ir isdewigi preeksch autora un isdeweja, bet flitti tikai preeksch muhsu jaunās dramatiskās mahstlas. — **W e z a i s m e ſ c h f a r g s.** Beezi brihschi behrnu widū. Sarakstijis skolotajs J. M. Daiga. Gespeests P. Skraština tipografijā, Walmeerā. Tipisks skolmeistara darbs: sakabinats, sawahrstis un neihstis. Ludšina wiſs fameklets, bet nekas naw pateefis un firnigs un nekas te neatgahdina pateeso behrnu dšihwi, kureem realas leetas isleekas pahrdabigas, bet pahrdabigas leetas — dabigas un realas. Sarakstītajis eedomajees, ka behrneem tikai tas noder, kas ir mufkigi weentahfšes. Teesa, war ari par weentahfšam leetam rakstīt, bet nedrihsst tikai rakstīt negatiwi un jehli, nedrihsst rakstīt beš talenta un fantasijas. Behrni daudsreis smalkjuhtigati par leelajeem, kapehz „behrnu lugu sazeretajeem“ wajabsetu pasargatees apwainot behrnu smalkjuhtibu ar neihstu juhlibu. Ja drihsstetu Daigam dot kahdu padomu, tad weenigi to: lai winsch to rakstneeka buhščanu ir fewis, ir behrnu labā met pee malas. Tikai tad kahdai leetai ir wehrtiba, ja wina ir šavā weetā. Tapat ir ar darbu, kuru darom: wehrtiba no ta rodas weenigi tad, ja nodoms saflan ar daritaja spehjam. Daiga kā behrnu lugu sarakstītajis kahdu saſtanu nekad neatradis. — **K a l n a g a i ſ s.** Wlibda drama tšhetros zehleenos ar zehleeneem libdšigu prologu un epilogu. Talsos, 1909. A. Bekera grahmatu weikala apgahdeens. Literaturas Fonda sarihfotā sazenšbā ſchi luga eeguwa atfinibas halwu. Kad wina israhdija, wiſs azis eepelhtufchi brihrijās, kā gan kahdam darbam war peefpreest ko godalgai libdšigu. Bet isbrihneschanas wehl peeanga, kad nostatijās nahkofcho atšibto lugu israhdēs. Marija Priwka „Dorē“ peerahdija, kā lugas naw rakstamas, un par to ispreedeju komiſija winai peefschkra kā atfinibu 75 rubl. Fr. Rosentals šawu „Sirdsapšinu“ weentahfšchi noraksta no Lemonjē lugas un par to tam ispreedeji maksā 100 rubl. Waretu te teikt: Kas gan kait latweeſchu rakstneekam: tam jau rubli lihst, kā no gaisa; wajaga tikai kaut ko sarakstīt waj pahrakstīt, tā ar' ir ispreedeju komiſija ar matu klah: nemat, miſklais, jik wajaga; aifsees peesteidšas ari teatra direktors un pasemigi luhdšas un autorus swehrina, ka pirmistrahdem teeſbas gan nu schim. Un naiwais kritiskis no wezās generazijas raksta: Latweeſchu rakstneeziba, fewiſchki dramatiskā rakstneeziba, manami usplaukt. Pehdeja laikā klajā nahkufchi loti eewehrojami darbi, kureem libdšigus nahkšees gruhti atrast muhsu literaturā. Publikai preekschā stahjas jau gātawi mahstlineeki un sawos darbos iſtiršā leelus gara problemus u. t. t. u. t. t. Schahdus paradofsus mehš waretu turpinat wehl ilgi. Bet panahkums tomehr nebuhs nekahds. Literaturas Fonda ees ari us preekschu pats šawu zetu, rakstneeki ees atal šawu zetu, bet sapraschanās wina widū nebuhs. Fonda pabalstis, ja winsch ari turpmaš tapat domā rihtotees, eefahzejus un plagiatorus, bet ne rakstneekus, un ilgi tās gaidis us latweeſchu dramatiskās mahstlas usplaukšanu. Ka kahds laikmets tuwojas, — par to naw ko schaubitees.

Titai tad šči literariškā eestahde un winas ekspertu komišķija lai prahtā neņem domas: tas muhfu nopelnš!

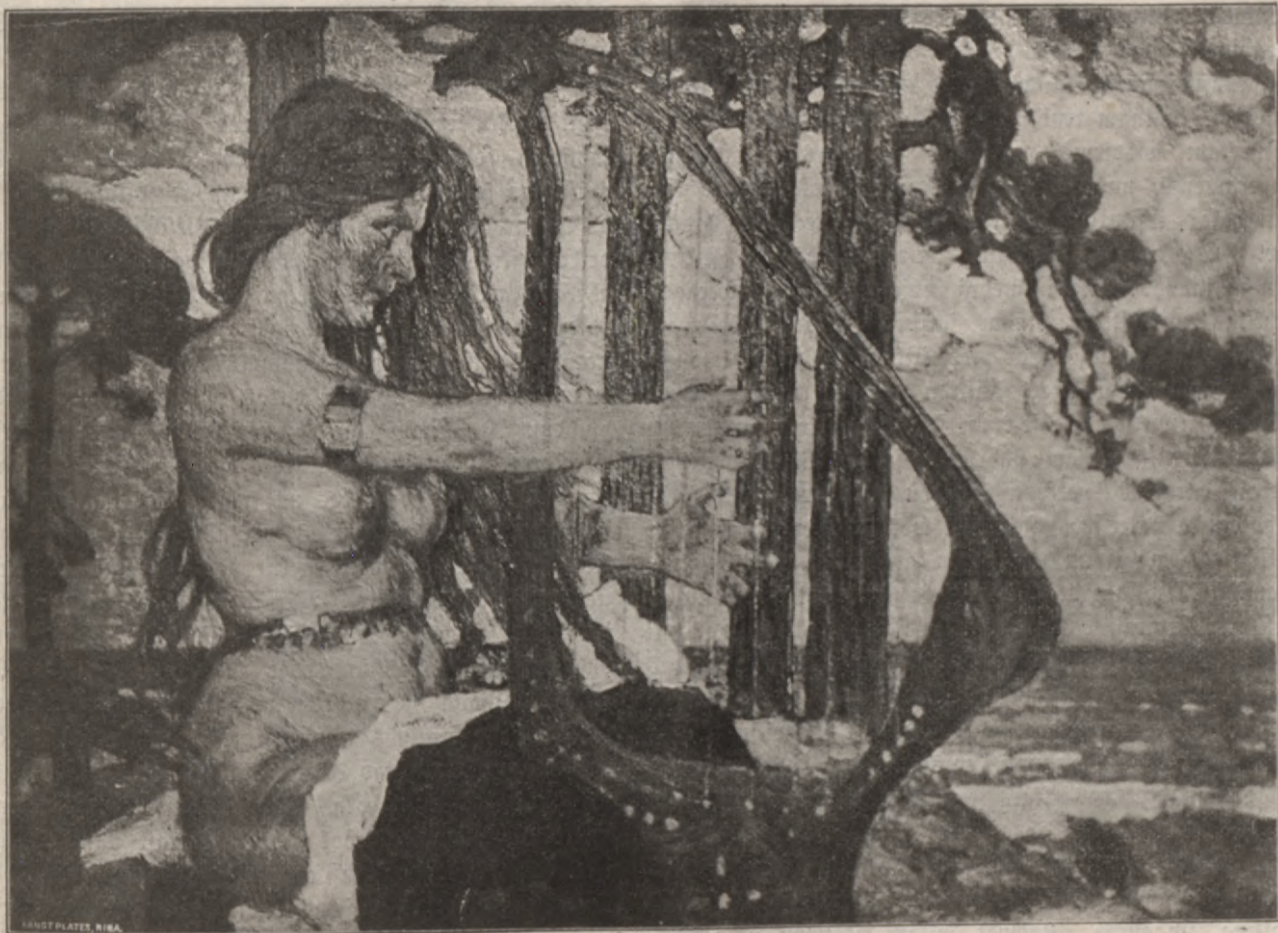
„Kalna gaišs“ no apbalvotām lugam ir labakā. Wišmas winas autors ir patstahwigs un ari attehlotee apstahkti leelas pateefaki, nekā pahrejās diwās lugās. Autors ir gribejis iswest kulturelu zihnu, tahdā dsimtenes apgabalā, bet wina kluhda ir ta, ka winšch ar waru mehģina atswabinatees no realisma un ar pilnām buram brauz us stimuleto simbolismu, tā ka beidsot wišs sapluhst nedsihwā, nekustošchā masā, neatschķirdams mahķflās linijas, neiszedams ideju, neattihstidams tipus.

Smalki kaudis. Zautribas luga tšchetros zeh-

pahrlabots isdewums. Jelgawā, 1910. g. S. Allunana grahmatu pahrdotawas apgahdeenā.

Wišas minetās lugas ir plaschi pasihstamas. Pehdejos pahri desmit gados tās ir apstahgajuschas gan pilsehtu, gan lauku staturwes. Autori ar winām ir pluhkuschī pat laurus. Tagad gan Schwenka un Allunana darbi jausskata tā wehsturisks materials, tā atstanaš no bijuschām, bet sen jau pagahjuschām deenam. Mahķflās dsirkstetu, kuras laiks naw spehģigs ispubst, augschā minetās lugās naw un naw winās ari leelu ideju.

Swejnēeku ziltis. Drama 3 zehleenos, 5 ainās no Emilijas Kriščjahn. Zehģis, 1909. Behģina un

Teika. — Jana Rosentala glesna.

(Kā pirmā godalga V. dseeschanas šwehtlos peeschtirta Rīgas Latweešchu Weedribas forim.)

leenos no Dawida Schwenka. Treshchā druka. Rīgā, 1909. g. J. Brigadera apgahdibā. — Zizigs Mošes. Zautribas luga ar dseedaschanu diwos zehleenos no Adolfa Allunana. Treshchais pahrlabotais isdewums. Jelgawā, 1910. g. S. Allunana grahmatu pahrdotawas apgahdibā. — Pahrtizibā un nabadsibā. Sadsihwes aina ar dseedaschanu tšchetros zehleenos. Pehģ tahda wezata preeskmeta farakstijis latweešchu staturwei Adolfs Allunans. Dirs pahrlabots isdewums. Jelgawā 1910. g. S. Allunana grahmatu pahrdotawas apgahdibā. — Muhfu potals! Joks weenā zehleenā, pehģ tahdas anekdotes latweešchu staturwei dramatisģis Adolfs Allunans. Dirs

Sarina grahmatu tirgotawas apgahdibā. Gimenes drama reali-romantiskos apstahktos. Marija ir apprezejusēs beš mihlestibas. Pehģ ilgeem gadeem wasaru wina pawada dsimtenes juhemalā. Gemihleschanās agrakā lihģawaini un šķķirščhanās no wihra. Tad wihra noschawšchanās, mistisks klušums un preeskķlars. Tahds ir ihģumā dramas šaturs, bet par winu jo gari runā lugā. Ir ari blatus leetas — soģiala zihna, kopdarbiba, kooperazija, modernas seeweetes usfkati us laulibas dsihwi, sabeedriška zilweka zihna ar individualistēm. Daschreis rakstneeģe tā eekaišt un aštraujas, la resleģģijās un gudrās sentenzēs top ašmasfets dramas nodoms; dramatisģma weetā pahrlēku iswirģas

komiskais, psihologiskā weetā nakt ahrifšigais, mahtšlas weetā teel dots mahtšlas furogats. Darbiba eet juku jukam; notikumi nefaištas logiskā sakaribā, raksturi paleef mihtlaini un neišweidoti, wina eefščeja dšihwe nefarebsama un pretrumu pilna. Un tas naw tapehž, ka Emilijai Kriščjahn nebuhtu rakstneezes spēhju, bet gan tadeht, ka wina usreis grib dšihtees pakaf diweem sakeem: wina grib attehlot šwejneeku dšihwi un rahdit burschuašiskās (Meedrenu) gimenes dramu. Protams, wina nepanahť ne weenu, ne oturu, jo winai, ka dramatiskai rakstneezei truhst wehl eefščejas gatawibas, lihššwara un nopeetnibas. — *Sapnis faulitē*. Weens zehleens behrnu teatrim no J. Jaunsudrabina. Apgahdneezibas „Strehlneets“ isdewums. Sihmejumi — J. Segnera; wahks J. Jaunsudrabina. Riga, 1909.

Jaunsudrabinsch laikam nekad nesarakstis dramu leelos apmehros; winam truhst taisni ta, kas spēhzigam dramu rakstneekam wispirms wajadšigs — stiprs un straujšch temperaments, un labas apweenotaja spēhjas, kas pa leelakai dafai instinktīwas. Un ari pašchaisleedšibas winam naw. Dramatiskis nedrihst šchkirot labos un slittos. Winam jabuht leelakā mehra objektīwam. Ar weenadu mahtšlas mihtlestibu winam jaišturas ka pret labeem un idealeem waroneem, tāpat pret slitteem, kas wehl schuhpojas sawu neprahtigo kaišlibu wiktos. Winam ir jaeeflataš zilweku dwehsele un schi dwehsele winam naw jaškata ween, bet ari pahrlēezinošchā kahrtā jaattehlo. Katrai darbības personai jadabu saws raksturs, sawa psihologiska pateesiba, saws dšihwes wirseens; winai ir jaatšchēras no zitām personam ar indiuidualām sawadibam. Un wisam dramā wajaga dšihwot! Waroni lai ir ašnu pahrpilni, darbiba logiski peeaugošchā, šareschigjumi dabigi, intriga interesanta un aštraujošchā, bet dramatiskais gahjeens flehptu mahtšlas impulšu pilns. Autoram wišs jarebs, wišs jaišjuht un japahrdšihwo, bet wišur tam ir japaleef šinamā attahlumā, wišzaur tam ir jatuschē personigais un darbības štati jaeerihko tā, ka katra persona attihštās pehž saweem ihpašcheem likumeem un runā pate sawā wahrdā, lai gan dšihwibas spēhtus winaš wisas usfuhž no dramatiskā dšejneeka išahpejušchās šrds. Sajust tragisma šmagumu, šahwet wisam til tuwu un tomehr turetees no wisa šinamā tahlumā — tas ir katra ihsta dramatika peenahkums. Un par to lai wina neweens newaino: pirms dramatiskais darbs nobreeda un išteizās štaidros tehlos, notika neschehliga zihna dšejneeka dwehsele un ta bija jaištaro winam weenam pašcham . . .

Jaunsudrabinsch, ka man schkeet, schahdas zihnas nepašihst, jo wišsch naw dšimis dramatiskis. Ka lirikis wišsch dabu un dšihwi usnem ihpatneji, noglesno to, bet pehtit pehž dšihwes flehptā šatura un neatminameem spēhkeem winam naw preeka. Bet schad un tad par scho šaturu grib runat un tad wišsch paleef weenmuktigs un ihdeenišchks, jo rakstneeka indiuidualā gudriba un psihologiskā organifazija naw til bagata un pašchā, ka waretu atšwehrt ažiš krihtošchos truhkumus. Virika impresjonistiski glešneeziskā išteikšmē, — ta Jaunsudrabina pašchale. Viriski

motiwi išflan ari wina jaunakā dramatiskā darbā „Sapnis faulitē“, kas nodomā naw brihws no kahda šlawena parauga un išwedumā naw til bagats krašam, kahdas no Jaunsudrabina war sagaidit. Ka behrnu ludšina „Sapnis faulitē“ tomehr japeekšaita pee labakajeem darbeem šchā literaturās nosarē, kurā lihššchim grehtots wairaf, ka nekur. Ludšina naw warmahžigi didaktiska; waloda tajā glesnaina, dialogi, ja nu ne šihmigi un aš, tad masafais peenahžigā ahtrumā attihsta darbibu; abi šehni šihmeti ar deesgan štām un imponejošcham krašam. — *L a h t ſ c h a b e h r n i*. J. Akuratera. Štati iš kalpu dšihwes išchetros zehleenos. Riga, 1010. g. J. Brigadera apgahdibā. Ari Akuraters pehž sawas buhtibas naw dramatiskš talents. Wina bagatības — dšejiskā išjušchānā, pašchā, bet ne weenmehr dšihwos un ihstos mahtšlas tehlos. Kamehr Jaunsudrabinam mas ruh pats dšihwes noslehpums, ka wišu mihtlu usminejums, dšihwes nosihmes išpašchānā, indiuidu šakufchānā waj atkariba no wispašchē, ka ari personigā jeh subjektīwā nesaškānā ar šozialo šaktu, t. i. ar to parahdibu, kuru ahrejšā peekšchēchānās weidā šabee-driba uskrauj atšewišchilai personibai (tahds špāids no ahreenes weenmehr ir zeešchānu pamats), kamehr wišsch ka baididamees, drufku peetizigi, monotoni štaitumu usnemdams arweenu turās nomakus no štraujuma, tikmehr Akuraters itkā ar nodomu dodas eefschā dšihwes werdošchā pluhdumā. Winam naw Jaunsudrabina pašchāpmeerinatā, weegla, šehru šchidrautā tehrptā meera. Akuratera garigās energijas peepluhdi zekas un kriht; wina atšaužigā, šajuhdigā šrds usker ahrejos eekšaidus un tuhlit reage us teem, bet pats rakstneeks nekur nepaleef pašwos, nomakus štahwofchš nowehrotajš. Wišsch reisem gribetu, ja tā war išteiktees, sawu šrdi no kruhtim iškleegt, wišsch gribetu buht beškala dewigs un dodot laimigs. Tā ween leekas, ka Akurateram peetruhst weena weeniga wiššpehžiga wahrda, ar kuru tas atminetu noslehpumu un, jaunās gaismas apštarots, tad eeetu ilgi mekletā šapnu šemē, kas nu winam tuwa un reala. Scho brihnišchko wahrdu wišsch meklē wifos sawos darbos, bet to atrašt tam wehl naw išdewees. Wišsch lai laštaju tuwinatu eedomatam teklam, wišcheem spēhkeem zenschās sawu intimo pašchāli darit šaprotamu un tuwu. Tapehž wina išteikšme pa laikam išnahť retoriska, nenoteikta un išpluhduse; kraššas štīpri šabeeš un neatšchēras, bet dšejiskais noluhks weetam pahrlēctu bagats, weetam nabadšigi kails. War žeret, ka ar laiku Akuraters atradiš šamehru štarp ideju un išwedumu, štarp garu un materiju, jo zitadi winam us wišu laiku japaleef tragiskā štahwofli.

„Lahťschā behrnos“ atrodamas wina labās un slittās ihpašchības. Luga, ka drama teeschā nosihmē, usrahda wehl daudš nepilnibu. Weenojošchās dramatiskās šaites truhst trijeem pirmeem zehleeneem: tee naw konzentret, bet ir išsteepti garumā. Bentralee raksturi par gheweem un pašcheem. Wini gan zeešch, bet teem naw peeteekofchi daudš pašchādarbības, lai karotu ar apštahkeem. Šur energijai jausleesmo un pašchāpšinai japeeaug, kur jadodas zihnā us dšihwibu un nahwi, tur tee beššpehžigi išmet

kaujas eerotšchus no rokam un padewigi noleez galwas, tā listena un dšihwes pašudinatee. Pretdarbiba un zihna paafina dramatisfo pahrdšihwojumu nošihmi, bet tragiskās beigās, kas ir peedšihwojumu rezultati, fajet stipras emozioelas fajuhčas. Akuratera warona Andreja tragisfo kontrastu pilnā dšihwe, lai gan ir pateefa, lai gan winā ir eeaustas fajhju wibracijās, isstrahdajumā wehl nespehi pahrlēezinat, bet laštaju pahrlēezinat (bes pahrlēezinašanas naw eespaida) ir weens no rakstneeka pirmēem ufdewumeem. Sozialais problems interesants; tikai sozjalās zihnas weetā rakstneeks deemschehl dod weenigi šchis zihnas gala flehdseenu.

„Lahčšcha behrni“ nepilna pušgada laikā ir israhditi apmešram 45 reises. Ta preekšch rakstneeka eepreeziņošcha šihme; neweena latweešchu originalluga usreis naw eegu wuse tahdu peekrišchanu. — Selta širgš. Behrnu pašaka peežoš zehleenos uš seemas šwehtkeem, mete neem un leeldeenam. No S. Raina.

Rainis „Selta širgu“ folijees behrneem rakštit, bet ir usrakštijis leeleem. Luga naw behrnu intimās pašaulēs, leego nojandu, draštiga širisma un naiwā behrnu preeka tif leelā mehrā, tā tas wajadšigš behrnu luga. Bet nopeetni nowehrotu dšihwes šlatu daudš un tos ihpatneja formā ir eetwehruse stingra un ihsta mahšfleeneeka eejuhšma, kas uš eewehrojamo un wajadšigo wada domu pawedeenuš, lihds beidsot ir panahkts mahšflā dšilums un dšichenums.

Luga apstrahdata tautas pašaka par trijeem tehwa dehleem, štikla kalnu un prinzešiti. Šaulzeriti usmodinās un par šawu šauls tas, „kurešch šlaids buhs tā šaule, kurešch tif štiprs buhs tā šaule, kurešch tif mihlis buhs tā šaule,“ t. i. tahds, kas pratis ziteem atdot šewi, šawu dšihwi un šawu gribu. Dšejneeks šchahdu garigu brunineeku, šapanu behrnu, šam šwešcha špehka rupja šrawura un egoistigās zilweļu eegribas, atrod kautrīgi naiwā, bešgala labššrdigā un nešawtigā weenteešiti — Antinā, kurā ar gudru šinū šawee noti neween augštatee zilweļa tikumi, neween leela etišta špehka darbošchanās, bet ari leels šlaistums un zilwežibas augštakais ideāls. Un tā ari ir: wišu pahrwarošchš un pahrwehrtejošchš špehks arweenu neapšinigs un naiws. Zilwežes leelakās pateešibas weenmehr břišwi un neapšinigi radušchās; pašchi waroni un gudribu isteizeji nemas naw nojandušchi, zil leelus darbus tee padara. Wišš winu rotās rotaka, behrnišchligi naiwa, aišraujošcha un

širšniga. Un laimiga ir ta tauta, kurā wehl naw šubis naiwais, radošchais genijs. Kad wišchš usfuhs un šewi šakause augštako kulturu, tad nahš břišdis, tad atraišas tautas gars un tautas šapni, kas wehl tumšchi un tikko nojaušchami, isteizas břišwās un neaišmirštamās peršonibās. Antinā parahdas tautas radošchais gars; wišchš pilnigi latwišks rakšurs. Muhsu usmaniba, protams, pee winā nefaištitos, ja wišchš buhtu brammanigi uspuhtigs, ja tas šchwadšinatu šobenu un leelitu břišwibu. Dšejneeks šawu waroni wada pa nomaliti. Antinšchš dara warona darbus un usupurejas, bet wišchš nefšt pee krukštim un neleelas. Klusš tā ehna wišchš šlihds, bet kad darbu dara, tad wiššš peeder leelam ufdewumam. Štipri realais šons peepalihsds jo relješi isželtees idealam waronim: Antinšchš tā wehl škladrats un baltaks teek. Šamehr abi gudree břišchi, padobamees šwehriškeem instinkeem, dalās mantu, weens otru

Riģas jubilejas šlati. Wina Majestate Keišars brauz pa Riģu.

apšog, — Antinšchš neišlaisch is azim šawu peenahkumu. Winam leels břišhums, ta abi wežakee břišchi war wehšš buht pret nomirušcho tehwu un šlaisto prinzešiti štikla šahrā. Mešcha beesumā un rudens šalā Waltam tehtinam wišchš atdahwina šawus apgehrba gabalus, bet behrneem isdala pagales un oglites no ugunškura, tā ta pats paleel bešchā. Wišchš nedomā par šewi. Kad wežits aišeedams šolas ari Antinu atminet, un dahwat Antinam wara, šudraba un šelta drehbes, tad waronis, palizis weens, pee šewis labššrdigi nošmihn: „Ak tu, nabadšin, nabadšin! Naw winam ne laba drehbes gabalina, ar to aiššegtees pret wehju un šalu, nešš wišchš man dahwās šelta un šudraba drehbes! Šš jau nu šaprotu gan, wišchš jau tif tā runā aiš labššrdibas; negrib man laupit žeribas; grib tas lahga wihrinšchš man pateiktees un atdarit labu.“ Tas širšššlaidribas augštakais apleezinajums, tas idealisms, kas šahw pahri dšihwei, dara labus darbus un šlataš nah-

lotnē. Schahdus zilwekus war nomahft, bet uswaret tos newar. Bes intereseš naw ari pahrejee tipi lugā; katrs no teem representē sinamu schkiru pschologiju. Rainā simbolistika un idejistkais iswedums jau pasihstami no „Uguns

un nakts“. „Selta sirgā“ tee pašchi kontrasti: melnais (Melnā mahte) un baltais (Baltais tehws), labais un ļaunais. Bet Rainis neatkarhojas, jo winsch tā dzejneeks radoschs un leels.

Strahdneeku likumi un to attihstiba Wakar-Ciropas walfis.

Udwokata J. Balojcha.

VIII.

Par kreetwu strahdneekem daschas, kaut ari nepilnigas, sinas atrodamas kalnruphneezibas padomes lozeka Dr. Bertensona grahmatā „Sanitarais stahwollis kalnruphneezibā Uralā un Polijā“. 40, 50, 80, 90% wisu strahdneeku mirst aif profesionalām slimibam. Bet Kreewijā tekstilruphneezibā strahdā $\frac{1}{2}$ milj. zilweku.

Luh, ko teiz prof. Grismans: „Lai kundse, kura sehđ uf sihda dihwana un apflata weefu istabu, domās seko wisām tām zeeschanam, kahdas nahzees iszeest strahdneekam pee wisu istabas leetu pagatawoschanas. Ja skaištā wistkartite, kura guf kundsei preekschā, waretu runat, ta warbuht pastahstitū, ka roka, kura to isgatawojuse, schimbrihscham kerta no treekas; tas lepnaiss spogulis, kurā azumirkli atspogukojās wisa istabas gresniba, bes schaubam reis atspogukojis trihzošchu strahdneeka figuru, kusch saqistets no dsihwfudraba trawiteem, isgatawojot spoguli. Schee skaište aifflari bij nahwigas slimibas zehlons preeksch wehwera, kusch muhschigi faleezees sehdejis pee stellem. Pat tapetes uf seenam, kuras ar sawu spihdumu un skaištumu atgahdina pawasari, sawu gistigo putelku deht apklahja ar augoneem strahdneeka rokas.“

Tahdi ihsumā buhtu pastahwoschee strahdneeku likumi Kreewijā.

Tagad apskatim daschu jauno likumu projektus.

28. junijā 1908. g. tirdsneezibas un ruhneezibas ministrs eefneedja walfis domei jaunu likuma projektu par strahdneeku apdroshinaschanu pret nelaimes gadijumeem.

Likuma projekta galwenee pamati schahdi.

Tas, wispirms, atteezas uf teem fabritu — sawodu, kalnruphneezibas, dselszjeku, kugneezibas un tramwaju usnehmumeem, kuros pastahwigi strahdā ne masat par 20 strahdneeku un leeto trawika katlus un maschinas, tā ari tanis usnehmumos, kur naw trawika katlu uu maschinu, bet strahdneeku skaits naw masats par 30.

Likums neatteezas uf krona, pilsehtu un semstwu usnehmumeem.

Apdroshinaschanai padoti wift bes isnehmuma strahdneeki un kalpotaji, kuri dabū naudā waj graudā ne wairaf par 1500 rbf. gadā.

Peē strahdneekem top peeskaititi ari eerehdni minetos usnehmumos, ja tee dabū ne wairaf par 1500 rbf. algas gadā.

Apdroshinaschanu usnemas apdroshinaschanas beedribas, kuru beedri usnehmumu ihpaschneeki. Tā tad apdroshi-

naschanas isdewumi kriht uf usnehmejeem, uf wineem kriht kopeja atbildiba.

Apdroshinatee dabū atlihdstibu no apdroshinaschanas beedribam, ja saude darba spehju zaur nelaimes gadijumu darbā. Ja nelaimes gadijuma sekas — nahwe, tad atlihdstibu dabū nelaiķa peederigee. Apdroshinaschanas beedriba tik tad war atteiktees no ismaksas, ja peerahdis, ta nelaimes gadijums zehlees zaur pašcha zeetuschā launo nodomu.

Lihgumeem, kuru mehrkis aprobeschot teeftbu uf atlihdstibu waj pamafinat atlihdstibu — naw spehta.

Zeetuschee dabū palihdstibas un pensijas, peederigee — pensijas. Palihdstibas leelums ir $\frac{2}{3}$ datas no zeetuschā deenas algas lihds deenai, kad zeetuschais spehji strahdat.

Pensijas ismaksā tad, ja darba spehja saudeta uf wiwu laiku: ja pilnigi saudeta — $\frac{2}{3}$ no zeetuschā gada algas, ja pa datai, tad famehrā ar darba spehjas procenti. Ja saudets masat par 50%, tad naw teeftbas uf pensju. Ahrprahtibas, pilnigas aklibas, abu roku un kahju saudeschanas gadijumos pensija lihdsinas pilnai gada pelnai.

Masgadejeem, kuri naw safneeguschī 15 gadus un pusaudscheem, kuri naw safneeguschī 17 gadu, pensijas top peeleelinatas, kad tee safneedjs peeauguschā strahdneeka wezumu famehrā ar to, par zil peeaug mineto grupu deenas alga (par mehraulku nemot weentahrscha deenas algadscha (чepppоpаbоvа) nopeknu).

Nahwes gadijumā apdroshinaschanas beedribai ja atlihdstina behru isdewumi un jaaismaksā pensijas miruschā peederigeeem.

Utraitne dabū $\frac{1}{3}$ nelaiķa gada nopelnas lihds muhscha beigam; abeja dsimuma behrneem: likumigeem, adopteteem un ahrlaulibā dsimuscheeem, tā ari audschu behrneem, lihds 15. gadam — teeftiba dabū $\frac{1}{6}$, ja weens no wezateem dsihws, un $\frac{1}{4}$ — ja abi miruschī; nelaiķa wezateem un giteem radeem augschas linijā — $\frac{1}{6}$ lihds muhscha beigam; brahteem un mahsam, pilnigeem bahreneem, lihds 15. gadam — $\frac{1}{6}$.

Pensiju kopsuma newar fneegtees par $\frac{2}{3}$ no nelaiķa gada pelnas.

Gada pekna teel aprehkinata tāpat, tā augschā aifrahbits pee atlihdstibas noteifschanas nelaimes gadijumos pehz 2. junija 1903. g. likuma.

Pensiju weetā war tapt eemakfatas weenreifejas sumas. Kā redsams, tad peewestais likuma projekts wispahrejos wilzeenos lihdsinas jau pastahwoscham likumam par atlihdstibu strahdneekem nelaimes gadijumos.

Īt daščas ņawadibas kriht azis, peem., teem strahdneeeem, kuri ņaudejuschi maņat par 5% no ņawas darba ņehjas, naw teeņibas uņ penņiju. Wiņpahreji, gruhti no teikt darba ņehjas % un tadeht ņehis punktis radis loti daudņ pahrpaturumu. Tad ahrprahtibas un wehl daščos lihdsiĝos gadijumos zeetuschais dabu penņiju, kura lihdsinas pilnai gada peņnai, zitada — tikai $\frac{2}{3}$ no gada peņnas.

ņehis likums naw wehl ņtahjees dņihwē. Raħds labums no ta, jo weens likums jau ir?

Driħsumā taps walņis domē ņtatits zauri likuma projektis par strahdneeku apdroņinaschanu ņlimibas gadijumos.

ņehis likums atteekņees uņ fabriku-ņawodu, kaħruhpeezibas, dņeļņzjeku un ziteem uņnehmumeem, kur aiņnemts ne maņat par 20 strahdneeeem un kur darbojas twaika katli waj maņhinas zaur dabas ņehkeem. Daščos gadijumos likumu war atteezinat ari uņ uņnehmumeem ar maņat par 20 strahdneeeem, bet ne maņat par 5. Atliħdņibu ņlimibas gadijumā dabu wiņi, kuru gada alga waj peņna naw leelaka par 1500 rbi. Preeņņch strahdneeku apdroņinaschanas ņlimibas gadijumos pee fabrikam top dibinatas ņlimibas kaņes. Ahrņta palihdņibu strahdneeki dabu uņ darba deweja reħkina.

ņlimibas kaņes top dibinatas pee uņnehmumeem, kur paņahwigo strahdneeku ņkaiņs naw maņaņs par 400. Uņnehmumi, kur maņat strahdneeku, ņaweenojas un ņastahda topeju kaņi.

ņlimibu kaņu lihdselki ņanaħt no kaņu dalibneeku strahdneeku, darba deweju eemaņņam, dahwajumeem, strahpes naudam no strahdneeeem un darba dewejeem un daņcheem ziteem eenahumeem.

Kaņi pahriwalda wiņpahrejas dalibneeku ņapulzes un walde. ņlimibas kaņes iņdod apdroņinateem naudas palihdņibu: 1) ņlimibas un ņatropojumu gadijumos, ja zaur teem zehluņes darba ņehjas ņaudeschana, pee kam prezetee dabu $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$, neprezetee — $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ peņnas; 2) kaņes dalibneezes dņemdeschanas gadijumos no $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ peņnas; 3) kaņes dalibneeku behru naudu.

Ruhpneezibas preeņņstahwji pretojas teem punkteem, pee kureem ahrņta palihdņibai janahņ uņ darba deweju reħkina, aiņrahdidami, ka tahdā gadijumā daudņ uņnehmumeem buħņhot jaapņtahjas.

Ir ar' jau apņpreests walņis domē likuma projektis par ņalpotaju atpuhtu tirdņneezibas eestahdēs, ņantoros un noliktawās.

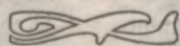
War ņazit, ka waldbiba iņstrahdajufe ņamehrā deesgan daudņ strahdneeku likumu projektu, no kureem daščus eefneeguschu walņis domē, bet neweens no teem wehl naw palizis par likumu.

Protams, agru waj wehlu tee iņnahņs, kaņ leezina, ka dņihwe ņpeesch iņdot tahdus likumus un eewehrot strahdneeku ņchkiras wajadņibas.

Beiĝās peewediņchu iħņu iņwilkumu iņ walņis domes deputata Petrowa III. runas 4. aprili pagahjuņchā gadā pee strahdneeku jautajuma apņpreeschanas.

„Wiņi muħņu strahdneeku likumi — ņaka deputats — parahdijuschees tikai pee ņinameem, tā teikt, ņpeedeeneem no paņchu strahdneeku puņes. Naw neweena likuma, kurfch, buhtu, tā teikt, labprahtigi iņdots no waldbibas un uņnehmejeem. Klusħba ruhpeezibā 80. gadu ņahumā (pagahjuņchā gadu ņimteni) un tadeht eefahkufuschees ņtreiki un nemeeri dewa 1882. g. likumu par maņgabejo darbu; eewehrojumi un nemeeri 1884.—1885. g.g. Maņkawas un Wladimiras gubernu fabritās dewa 1885. g. likumu par ņeeweeņchu nepilngadejo darbu un 1886. g. likumu par strahdneeku lihgumeem un strahdneeku ņawņtarpejam atteezibam; 1896. g. maja mehneņi ņahlas weħņturistais strahdneeku ņtreiks Peterburgas fabrikās, kad strahdneeki pagehreja darba deenas ņaihņnaņchanu un parahdijās 1897. gada likums par $11\frac{1}{2}$ ņtundas garu darba deenu; nemeerigais 1903. gads ar eewehrojameem ņtreikeem Kreewijas deenwidos un Kaufasā noweda pee weņelas rindas strahdneeku likumu par uņnehmeju atbildibu nelaimes gadijumos ar strahdneeeem, par fabriku iņņpeziiju, par wirņņtundam un fabriku-ņawodu ņarasteem; beidņot, weħņturistais 1905. g. dewa weņelu maiņu daņchadu strahdneeku likumu projektu.

Kad strahdneeki organizejas par ņinamu ņehku un kad ņehis ņehņs parahdas noteiktā aħreajā formā pret ruhpeeeem, tad peħdejee peekahpjas, bet tiklihds strahdneeku ņehņs atņlahbņt, ruhpeeki atkahpjas pat no ta, ko tee jau ņahkufchi dot.“

Gesta Berlings.

Selmas Lagerlöf romans.

(Turpinajums.)

Rahdu deen pa leelzeku tuwojās braukņchus Gesta Berlings. Brobijas mahzitajs ņehdeja zeħmalā, ņirms un ņakritis, willa no blaħka laukā ņarus, iħka tos iņchupinās un rindās, ņehledamees ar teem, iħkā pahreħtees atkal par behru. Geņtam tika wina ņehel. „Ko tad juħņ ņeh darat?“ wiņņch to uņrunaja, aħtri iņleħtdams no rateem.

„At, es ņehņchu un iņmeħlejos ņew te daščus ņarus — pateeħbā neka.“

Sums wajadņetu labat eet uņ mahjam, mahzitaja kuņs, neka ņehdet te leelzeta malā putektos.“

„Wiņlabat tomeħr buħņ, ka es palikņchu ņehņhot.“
Tad Gesta apņehdās tam blaħus.

„Naw weegli par mahzitaju buht,“ wiņņch briħdi pahņehdejis eerunajas.

„ņeh leejā, kur zilweki dņihwo, war wehl iņturet,“ atbild mahzitajs. „Seemeķu kaħnos ir wehl labu teefu ņliktat.“

Gesta saprot, ko winsch grib teikt. Winsch pasihst schis seemetu Bermijas draudses, kur daschâ naw pat mahzitaja mahjas; scho leelos meschu aprinkus, kur somi mahjo duhmainâs buhdinâs; scho tuffcho malu, kur labi ja isdosees atrast us juhras juhdes diwus zilwekus, kur mahzitajs ir weenigais isgihstotais . . . Un schahdâ draudse Brobijas mahzitajs ir nodarbojees wairaf nekâ diwdesmit gadu.

„Mehs teekam suhtiti turpu, kamehr efam jauni,“ faka Gesta. „Tur dshwe ir nepanesama un zilweks top famaitats us wifu muhschu. Daudsi, daudsi jau tur ir aigahjuschi bojâ.“

„Weentuliba,“ atbild Brobijas mahzitajs, „muhs tur famaitâ.“

„Tur nonahjis,“ Gesta Berlings karsti turpina, „mahzitajs sprediko un mahza un zere, ka wifs wehl war kluht labi, ka draudsi drihs isdosees uswest us labakam gaitam, ka upuris nebuhs welts“ . . .

„Ja, tã ir!“

„Tomehr drihs ween winsch nomana, ka wahrdi neta nelihds: nabadsiba aiswelk zekâ bakki un padara katru laboschanos par neespehjamu.“

„Ja, nabadsiba,“ atfahrto mahzitajs „Nabadsiba ispostija manu dshwi.“

„Jauns mahzitajs,“ turpina Gesta, „nonah kalnos tuffchineets kã wif ziti. Un winsch faka us dshraju: „Atmet dshschanu!““

„Bet dshrajs tam atbild,“ pahtrauz mahzitajs; „„Tad dod man kaut ko labaku par brandwihnu. Brandwihns ir seemâ man kaschoks, wasarâ dshfnatajs . . . Brandwihns ir mana fltã istaba un mana mihtã gulta . . . dod man to wifu un es nedshschu.““

„Un tad,“ turpina Gesta, „mahzitajs greeeschas pee sagla: „tew nebuhs sagt!“ un pee neganta wihra: „Nesit sawu seewu!“ un pee mahntiziga: „Tizi Deewam un newis spokeem un welneem!“ — Bet saglis atbild: „Dod man maifi!“ un negantais wihrs faka: „Padari muhs pahrtikuschu, tad mehs sawas Aldas atmetifim!“ un mahntizigais: „Mahji man kaut ko labaku!“ — Bet kas war wineem palihdsjet, kad naw naudas?“

„Tas teefa! Tas teefa! Katrs wahrds ir pateesiba!“ issauzas mahzitajs. „Deewam wini tiz; bet wehl labaf welnam un kalnu gareem. Labibas leelã daka sapluht brandwihna katlã un neweens newar paredset schi posta beigas. Leelatã daka peles buhdinu walda truhkums. Apflehtas behdas padara feewu mehles afas un netiklas un wihri, sajutuschees mahjãs neomuligi, behg no tam us frogu. Lauku an lopu apkopt wini neprot. No muischneeka tee baidas un par mahzitaju smejas. Ko ar wineem lai eesah? Ko tur sprediko wineem basnijã, to tee nesaprot; ko tu gribi mahjit, tee netiz. . . Un neweena zilweka, ar ko mahzitajam pahrunat, neweena kas tew spehtu palihdsjet, kas waretu teikt usmudinoschu wahrdu!“ —

„Tr daschi mahzitaji, kas to isturejuschi,“ faka Gesta. „Daschos no wineem ir parahdijufes tif bagata Deewa schehlastiba, ka tee ir atgreesuschees no tureenes nesalausti, jo teem ir peetizis spehta tiklab weentulibai, kã nabadsibai

un besjeribai. Tee ir pahtrahdajuschu to masumiau laba, ko spehjuschi un naw ismifuschu. Tahdi wihri arween ir bijuschu un ari ir wehl tagad un es tos apfweizu kã waronus un godaschu tos zau u muhschu. Es to nebuhtu eespehjis, ko wini.“

„Man trubta spehta,“ fajija mahzitajs.

„Kalnu mahzitajs,“ Gesta domigi faka, „nospreesch, ka tam japaleef bagatam, katrã finã ahrfahrtingi bagatam wihram, jo nabagam naw eespehjamã pret kaunu tarot. Un tad winsch scht kraht naudu.“

„Ja winsch nesahntu naudas kraht, tad winsch schtu schuhpot,“ atbild wezais. „Winam peenahlas nosfartees tif daudj posta!“ —

„Waj ari paliktu gshws un kuhtrs, pasaudedams pehdejos spehtus,“ turpina Gesta. „Mokuh kalnu draudse ir loti bihtama leeta, ja zilweks naw tur jau dshimis un audsis.“

„Un lai naudu sakrahtu, tad winam jabuht zeetam. No eesahntuma winsch tahds titai isleekas; bet pehdeji tas kluht winam par paradumu.“

„Ja, winam japarahdas zeetam pret fewi un pret ziteem,“ turpina Gesta. „Naudu kraht ir grehti. Winam jazeesch naidis un nizinaschana, jafalst un jafalst, jaapjeetina firds un dwehsele . . . Un pehdeji isnah, ka winsch pats jau gandrihs aismirst, kahdã noluhã eesahjis naudu taupit.“

Brobijas mahzitajs bailigi pameta us winu azis. Winsch prahtoja pee fewis, waj Gesta sche apsehdees, lai winu isjototu? Bet Gesta bija wifs tihã nopeetniba un dedsiba; likas, ka winsch runã pats par sawas firds dikatajam idejam.

„Tã ir isgahjis ar manim,“ faka wezais kluhu.

„Bet Deews winu pasargã,“ Gesta turpina. „Kad tas jau deesgan peekrahjis. Winsch atkal usmodina wina janibas domas un dod tam sawu sihmi, kad winsch ir wadshigs sawai tautai.“

„Bet ja nu mahzitajs schai sihmei nepaklausa, Gesta Berling?“

„Winsch nespehji tai pretotees,“ atbild Gesta Berlings ar starojochãm azim. „Domas par fltajãm buhdinam, pee kuru usjelschanas winam nabageem japalihds, ir pahraf wikinoschas.“

Mahzitajs luhkojãs semẽ us masajãm ehzinam, kuras tas uszehlis no blahkim atnemtajeem saru gabalineem, un jo ilgal Gesta runã, jo wairaf winsch pahrleezinas, ka tam taifniba. Winam arween ir bijuschas domas darit labu, kad buhs peeteekoschi sakrahjis. Nu winsch peekeras schim domam ar wifu prahtu; ja, sinams, — schis domas ari winam teescham ir bijuschas. Arweenu.

„Bet kalab tad winsch to nedara?“ winsch bailigi prasa.

„Winam kauns. So laudis waretu nodomat, ka winsch to dara aif bailem no wihu dshmam, kaut ari tas pahstahwigi buhtu bijis wina ihstenais nodoms,“ faka Gesta.

„Nẽ, winsch nespehji panest, ka to grib peekpeest, — tas ir wifs eemess,“ atbild mahzitajs.

„Bet winsch tatschu war palihdsjet kluhbã. Schogad tif daudj ir to, kam wajaga palihdsfigas rotas! Winsch

war few dabut lahdu zitu, kas isdala dahwanas pascha weeta. Man tas wiss tif flaidrs!" issauzas Gesta strauji un wina azis mirds. "Schogad tuhstoscheem jadabu maije no ta, kuru tee apkrauj ar lahsteem!"

"Ja, Gesta, — tam janoteek!"

Un itka reibulis pahrnem abus wihrus, kuzi tif flitti pratufchi pildit sawu iswehletu amatu. Peepefchi atkal pahr wineem ir usdsirkstijis winu jaunibas preeks — kalpot zilweeem un Deewam. Wini jau eepreeksch reiba no labdarijumeem, kurus gribeja isdarit. Gestam bija japaleef par mahzitaja palihgu schini darbā.

"Wispirma lahrtā mums jagahdā maije," fazija mahzitajs.

"Un tad skolotaji. Un tad ataizinafim mehrneefus, kas isdala tihrumus un laukus. Un tad laudim jamahzas, tā schee lauki kopjami un audsinami labi lopi."

"Sataisfim jaunus zekus, uszelim jaunu zeemu! . . ."

"Gerihstosim upē fluh-schas, lai rodas zeksch no Lew-esera uf Wenernas eseru plosteeem un laiwam."

"Wifas muhsu meschu bagatibas tad kluhs par dirwahrschu swehtibu, tad buhs wafā brijws zeksch lihds juhrai."

"Lahsti pahwehrti- fees par swehtischanu," issauzas Gesta.

Mahzitajs pazek azis un tee abi lasa weens otra skatā tahdu pat hwehloschu apparojumu un entusiasmumu.

Bet tai paschā azu mirkli mahzitajs atkal eerauga sawu negoda peeminekli.

"Gesta," winsch saka, "schis wiss prasa stipra wihra spehtu, bet es esmu turwu sawam galam. Tu redsi, kas ehb manu firdi."

"Gahdajat, ka tas wairs nenoteek!"

"Kā man to isdarit, Gesta Berling?"

Gesta peeleezas tam turwu klahst un eeskatas zeeschi azis.

"Luhdsat basnizā pehz leetus," winsch saka. "Zums tatschu swehtdeen jateiz spredikis. Luhdsat tad Deewu pehz leetus . . ."

Mahzitajs ar isbailem atrahwas no wina.

"Ja ta ir juhfu nopeetniba, ja juhs neefat wainigi pee fchi saufuma, ja juhs neefat allasch gribejuschi kalpot tam Kungam weenigi ar zeetfirdibu, tad darat to un luhdsat pehz leetus. Tam wajaga kluht par muhsu sihmi. No tureenes mehs atfihfim, waj to, to wehlamees mehs, wehlās ari Deews."

No Brobijas pakalna aishbraukdams, Gesta Berlings brijnejas pats par sajuhsmu, lahda bija winu pahrnehmufe. Bet tā tatschu dsihwe wareja wehl kluht tif skaista! Ja; bet tikai ne preeksch wina. No wina palihdsibas tee — tur augscham — negribeja finat neta.

* * *

Brobijas basnizā spredikis patlaban bija pabeigts un parastās luhgschanas nolastās. Mahzitajs taifhjas kanzeli atstahst, bet wehl wilzinajās. Pehdeji winsch nokrita uf zeteem un luhdsa Deewu pehz leetus.

Winsch luhdsa tā, tā zilweks war luhgt tikai ismifumā, — ihfos wahrdos, gandrihs bes sakara:

"Ja tee ir mani grehti, kas modinajusch Tawas dusmas, tad sodi mani weenu. Ja pee Lewis wehl miht schelastiba, al schelastibas Deews, tad fuhti leetu! . . ."

Dsola stahdischana Riga Petera parkā 5. julijs.

man manu kaunu! Nobirdini ar sawu leetu nabaga laukus! Dodi maiji sawai tautai! . . ."

Deena bija karsta, gaisns nepanesami speedigs. Draudse wifu laiku bija basnizā sehdejuse tā pusmeegā; bet no schim saraustitajam skanam, no schi klusa ismifuma wiff peepefchi usmodās.

"Ja wehl ir kahds zeksch preeksch manas atgreeschanas, tad fuhti leetu — —"

Winsch aplusa. Durwis stahweja wafā. Pa tam eeskrehja wehjsch, eenesdams salmus un puteklus. Mahzitajs nespehja tahlak runat; winsch nostreipuloja no kanzeles pee altara.

Laudis pahrnehma trihsas. Waj ta nebija atbilde?

Bet wehja gruhdeens bija tikai negaisa wehstnefs. Nesaprotamā ahtrumā sawillkās padebeschi bruhnos blahkos. Kad dseefma bija beigta un mahzitajs stahweja altara

preekschâ, ahra jau laistijâs sibenî un pehrtona grahweeni pahrskaneja wina balst. Kesteram pehdejo pantinu spehlejot, pret salajam loga ruhtim stâs jau pirmâs lahses un basnizeni gahsâs laukâ, redset attal reis leetu. Un ar redsechanu ween tee nespehja apmeerinatees: ziti raudaja, ziti smejhâs un stahweja kailam galwam sem spehzigâs strahwas, pehz kuras tik ilgi bija twihtuschî.

Zit leels bija bijis winu posts! Zit wini paschi bija bijuschî nelaimigi! Bet Deews ir labs. Winsch suhta leetu. Kas par preeku! Kas par lihgsfibu!

Brobijas mahzitajâs bija weenigais, kusch neijnahja laukâ leetum pretim. Winsch guleja pee altara us zekeem un wairs nepeezehlâs. Wina preeks bija pahraf leels, — winsch nomira ais preeka. (Turpmat wehl.)

Jahnîs.

Behdu luga peezos zehleenos ar preekschspehli Germana Sudermana. Tullojis J. Laimneeks.

(Turpinajums.)

Treschais zehleens.

Telpas Josafata namâ. Dibenâ durwis, kuras wed us eelu, blatus logs ar tresineem. Kreisâ pufe durwis us zitu dshwojamu istabu, pa labai ari durwis. Preekschâ pa kreisi kurneeka rihli. Pret widu galbs un daschi keblichî. Pa labai gulas weeta, tâs preekschâ sehdelis un galbinsch. Wijs truhzigs, bet ne tuschs, diwu gluhda lampinu apgaismots.

Pirmais flats.

Jaele (ar masu behrnu pee kruhtim). Diwiziti behrni (ap wini). Daschas seeweetes (stahw pa kreisai un klawas us durwu pusi, pa kuram eestan, itkâ istahlem, psalma dseesma, wihreeschu balsu dseedata).

Puifens. Ko wini tagad dseed, mahmin?

Jaele (bahla, nobehdajufes). Wini dseed leelo haleli, behrns.

Puifens. Waj praweetis ar' dseeds lihds, mahmin?

Jaele. To es newaru sadstredet, behrns.

(Divas zitas seeweetes eenah pa widus durwim.)

Pirma. Jaele, mums stahstija, ka leelais praweetis ehbischot tawâ namâ leeldeenâs jehru. Waj mehâs drihtstetu winu redset?

Jaele. Nahat tik eekschâ.

Kahda no eepreeksch eenah kusch am. Tas pehdejais tur pa kreisai, tas winsch ir.

Pirma. Tas, kusch tik druhtim flatas?

Dtra. No ta man buhtu bailes. (Dseedachana pa tam apklusufe.)

Pirma. Stahsta, ka winsch atnahzis us Jerusalemî, lai teefatu Erodu. Waj tã ir, Jaele?

Jaele. Es to nesinu.

Puifens. Mahmin, pastatees, tagad wini dser zeturto bikeri. Nu wini tuhlin nahks.

Pirma. Waj winsch swehtija zeturto bikeri?

Dtra. Nê, Josafats swehtija.

Pirma. Kapehz winsch to nedarija, Jaele?

Jaele (neatbild).

Pirma. Paluht, tagad wini zekas.

Zita. Waj wini nahks schurpu, Jaele?

Jaele. Schi ir ta gulas weeta, kurâ winsch atdusefees.

Daschas. Tad dshwo sweika, Jaele.

Jaele. Sweikas.

(Winas stedsas ahra.)

Dtrs flats.

Jaele ar behrneem. Jahnîs. Josafats. Amarja.

Josafats. Sche tu buhst weens, rabi. Ziti palika ahra.

Jahnîs. Paldees, Josafat.

Amarja. Ari no manas pufes, Josafat.

Josafats. Pateizees winam, Amarja, ka winsch ar mums ehdis. (Namehr Jahnîs nosehschas, kusi Amarjam.) Nahj! (Winsch pamana Jaeli, kura neewehehrota palitufe pee durwim stahwam.) Jaele, tu est sche ar behrneem?

Jahnîs. Waj ta tawa seewa, Josafat?

Josafats. Ja, rabi.

Jahnîs. Un tawi behrni?

Josafats. Ja, rabi.

Jahnîs. Tu man netad neest teizis, ka . . . Tu est Jaele? ta winsch tewi fauja.

Jaele. Ja, rabi.

Jahnîs. Kapehz tu nenahj tuwat?

Puifens. Mums no tewis bailes, rabi!

Jahnîs (smaidams). Kapehz tad jums bailes?

Puifens. Es nesinu.

Josafats. Beedod winam, rabi, tu redst, winsch —

Jahnîs. Josafat, waj tu man sawejus neustizest ul kahdu brihtinu?

Josafats (pallanas, mahj Amorjam un abi aiseet pa labai).

Treschais flats.

Jahnîs. Jaele. Behrni.

Jahnîs. Tawas azis noguruschas, Jaele. Waj tew kahdas behdas stedi grausch?

Jaele. Metees zekos, Baruch, dehlin, metatees abi zekos.

Puifens (rauduligi). Mahmin.

Jahnîs. Ko tas noshmê, Jaele?

Jaele. Satat: Luhdsu, rabi!

Behrni. Luhdsu, rabi!

Jaele. Un ari schis masais luhds, lai gan tas wehl newar luhgt —

Jahnîs. Ko tad — ?

Saele. Lai tu wineem atdotu tehvu, jo redsi, wineem naw maises.

Sahnis (pazet behrnus). Nupat mehs ehdam jehru tawa nama, un tu fahi, mums naw maises.

Saele. Ne par scho deenu es runaju, schodeen ari nabadfigatais nezeesch truchtumu. Redsi, rabi, tu esi pateest leels praveetis, un dauds tu esi dahwinajis Israeta laudim, bet man tu atnehmi — man un scheem behrnineem — wifu tu atnehmi, kas mums ir.

Sahnis. Ra es to buhtu warejis, Saele?

Saele. Redsi, jau sen kamehr mans wihrs eet pa naktim pee tewis tufnesi, un tad wina darba rihti stahw meerā, un mums naw ko ehst. Bet labpraht mehs zeestum un mirtum par wina badu, ja tu mums nebuhtu atweschinajis wina firdi, nebuhtu atnehmis wina mihlestibu.

Sahnis. Waj tu ari peederi pee teem, kuri saka: Augstaka nekā baufliba un upuri ir mihlestiba?

Saele (baschiga). To es neesmu teikuse, rabi . . . Waj tu mani gruhdifi nelaimē preesteru preefshā?

Sahnis. Bet sawā firdi tu tā domā?

Saele. Rabi!

Sahnis. Ja juhs buhtu nahfuschī pee manis tufnesi, es jums buhtu norahdijis zeku us to, kuram buhs nest baribu issalkuscheem. Sche es esmu nabags. Ejat, es jums newaru lihdsjet.

Saele (eet ar behrneem us durwin).

Sahnis (pakustas, itkā gribedams saukt wina atpak).

Saele. Rabi?

Sahnis (pasturina galwu).

(Saele aiseet ar behrneem.)

Returtais flats.

Sahnis. Josafats. Amaria.

Sahnis. Josafat, zif ilgi es tewi jau pasihstu?

Josafats. Nu jau diwi gadi, tā es pee tewis nahzu kristitees.

Sahnis. Un no ta laika tu nahzi beeschi?

Josafats. Kad es neesmu bijis pee tewis, rabi?

Sahnis. Nemas neesmu sinajis, ka tu esi kurpneeks un ka -- behrni kleebs pehz maises. Man leekas, es tewi tatschu nepasihstu, Josafat.

Josafats. To labako dafu no manis tu pasihsti. To tu man esi dewis.

Sahnis. Tā tad es tomehr pasihstu tikai sewi. Un neka wairs es nesinu no tewis, Amaria . . . Tikai ween, luhl, es sinu: (tufschumā statidamees). Es esmu suhtits — (Aptusti.)

Josafats. Rabi!

Sahnis. Proti, weena man teiza: Es juhs nepasihstu . . . Weena no teem, kuri wahrdu „mihlestiba“ pastahwigi leeto. Un es winai gandrihs tizu . . . Bet lai es juhs ari pasihstu, mihlet es juhs negribetu, teefat es juhs gribetu ta wahrdā — ka wahrdā? Waj juhs to nesinat?

Josafats. Ta wahrdā, kuram buhs nahkt, tā tu muhs mahzjis, meistar.

Sahnis. Labak es runaschu us schim melnajam feenam, warbuht, ka es tās waru sagahsi, — labak us tawu behrnu issalkumu, warbuht, ka mani wahedi winus paehdina. Bet tijiba, kas sposcham azim us mani flatas, tadeht ka ta tij, ta man dara sahpes. (Nosefshas.)

Amarja (stufi). Sahlas jau otra stunda. Waj tu ar wina nerunasi par Erodu?

Sahnis (kad Josafats winam tuwojas). Es jaunako no jums issuhstiju, lai winsch usmekle galileju. Kur winsch ir?

Josafats. Winsch wehl naw pahrnahjis, meistar.

Sahnis. War buht, ka winsch apmaldijees.

Josafats. Zeku schurp es winam istahstiju, meistar.

Sahnis. Galilejs man wajadfigs. To juhs man gahdajeet schurp . . . Nedsat, manā kehniā atrodas mans spehks. Lai es winam ari kalpotu tā nezeenigs trauts — es kalpoju pehz sawa mehra . . . Esmu dewis leezibu par wina — waj nē, to es dariju?

Josafats. To tu pateest dariji, meistar.

Sahnis. Bet schi leeziba auga manā dwehsele. Kad nu winsch nahks, waj winsch buhs tahds, kahdu es wina leezinajis?

Josafats. Winsch buhs, meistar, jo Deews wina suhta.

Sahnis. Zeb mana dwehsele wina naw pasinuse, gluschi tāpat tā es juhs nepasihstu. — Waj juhs neka nedsirdat no Manafus? . . . Ejat, usmanat ahra, lai winsch nenoeet schim namam garam. (Teet peelsauwets.)

Josafats. Tas gan winsch buhs. (Eet atwehrt.)

Peektais flats.

Geepreefchejee. Matifs.

Josafats. Tu, Matifs. — Waj neredseji Manafu?

Matifs. Nē. — Rabi, es nahzu pee tewis natts laikā Erods deht.

Sahnis. Erods deht. (Nosefshas nowehrfees.)

Matifs. Es suhtiju isluhtus us pili ap to laiku, kad tur ehda leeldeenās jehru. Preesteri gahjuschi schurpu turpu. Ko wini norunajuschi, to neweens nesin. Ja nu winsch nahkt us rihta upuri, tā winsch to swehtdeenās mehds darit, — ja winsch nahkt kopā ar to seeweeti — ja winsch splaw laudim sawu grehtu azis, rabi, fahi, ko tad?

Sahnis (neatbild).

Amarja. Winsch tewi nedsird.

Josafats. Winsch domā par galileju.

Sahnis. Es dsirdeju sche kahdu par grehtu runajam . . . Waj sinat, kahdā tehrypā grehts wiswairaf parahdas, kad tas eet laudis? Sakat: lepnibā — sakat: eenaidā, sakat, ko gribeet, un es par jums smeefchos. Usklaufatees un paturat to: mihlestibā tas wiswairaf parahdas. Wifu to, kas ir mas un leezas, tapehz ka tas ir mas, — kas drufinas met no sawa galda, lai nebuhtu jamet ar kutukeem, — kas apsebs lapus, lai tu sopeni smirdetu, — kas nozehrte few kreifās rotas ihfshki, lai winam nebuhtu jafaka us labās rotas ihfshki: peefargees — wifu to wini nosauz par mihlestibu . . . Ur par mihlestibu

wini runà, kad pawasari ehsetu mahtes fahf apeetees un breeschu mahtes brehz, — kad seewa pate wakara fanef akmenus, ar kureem kaudis winu otrà rihà nomehtàs, lai us teem guletu wehl kopà ar sawu mihtako; un seewa faka: redsi, mihtais, zil falda muhsu gutas weeta! — to wini nosauz par mihlestitibu . . .

M a t i f s (ar Josafatu fastatijees). Rabi, peedod! kaudis us tewi gaida . . . Zil ari tagad newalstas pa gultu, us rihtu gaibidami, wiß wini domà tikai weenas domas: fodu — fodu Grodum.

J a h n i s. Sodu Grodum — nu ja.

J o s a f a t s. Un tu winu teesafi. Zits neweens là tu.

J a h n i s. Es winu teesafchu.

M a t i f s. Winu un to seewu?

J a h n i s. Winu un to seewu. Waj juhs schau-bijatees?

M a t i f s. Ja mehs to darijuschi, peedod mums.

A m a r j a. Bet ja nu winsch naht bes seewas — kas tad buhs ar winu?

J a h n i s. Juhs waizajat tif dauds. Juhs man esat garlaizigi atgahbinataji. (Zeef peeslauwets.) Klau! Tas ir Manafus. (Josafats atwer durwis.)

S e s t a i s f l a t s.

C e p r e e k s c h e j e e. M i r j a m a.

J a h n i s. Mirjama, tu? . . . Ko tu gribi?

M i r j a m a (aiselufes). Es behdsu no pils . . . fargi man dfinàs pakaf . . . Warbuht, ka . . . ka es sinu . . . tew war deret.

J a h n i s. Sati scheem. Teem tu dereßi.

J o s a f a t s. Runà, Mirjama.

M i r j a m a. Ja meistars mani neklausas. Gar jums man naw dakas.

J a h n i s. Es tewi klausos, Mirjama.

M i r j a m a. Grodam peenachtuse fina, ka kaudis pret winu kaunu nodomajuschu. Talab winsch seewu gribeja noslehpt, bet ta turas pretim. Wina grib spihitet meistaram, tapehz ka tas winu sakaitinajis . . . Patlaban wiseem deenestmeekem pawehlets fataistees us eeschanu jau natti, lai gahjeens buhtu pee deewnama, eekam leelais bars falassjees. Tà wina grib iswairitees no klauschu dusmibas un no tawas, meistar.

M a h z e k k i. Tas wineem neisdosees — pateest — neisdosees!

J o s a f a t s. Waj tu neest dsirdejuse, Mirjama, pa kureem abrejeem wahrteem wini grib eet us deewnamu?

M i r j a m a. Par Susanas wahrteem fulaini runaja, kad es wineem garam gahju.

J o s a f a t s. Un waj romeeschu kara wihri wineem buhs lihds?

M i r j a m a. To es nedabuju finat.

J o s a f a t s. So ja romeeschi winus pawada, tad mums jagaida ais otreem wahrteem, pa kureem neweens pagans nedrihst eet, ja negrib saudet galwu.

M a t i f s. Dur winus atkal preesteri war glahbt.

J o s a f a t s. Sinams, tur war — — meister, to tu domà?

J a h n i s. Es jums atkal faku, ejat ahrà us eelas, luhfojatees pa labai un mellejat pa kreisai. No mana pasihstama galileja es dabuschu finat, kas man jabara.

M a t i f s. Waj tu winu saproti?

J o s a f a t s. Man buhtu labaki, ja es winu nesapraftu.

(Josafats, Matifs, Amarja aiseet.)

S e p t i t a i s f l a t s.

J a h n i s. M i r j a m a.

M i r j a m a (blatus durwim peespeedufes pee seenas, luhfojas bashigi us Jahni, kusch nogrimis domàs, no winas nowehrtees).

J a h n i s (wimu pamanidams). Tu, Mirjama, est wehlsche?

M i r j a m a. Peedod, meistar. Man drufku bailes. So kad es tagad eeschu atpakaf, fargi mani pee wahrteem fanems zeet.

J a h n i s. Kà? Waj tu nebiji pagahjuschà natti pee manis tuffnesi?

M i r j a m a. Tad wehl neweens nesfnaja, ar to es fateekos, meistar.

J a h n i s. Kas tu est? Stahsti man par sewi. Kas taws tehws ir?

M i r j a m a. Man tehwa naw — ari mahtes naw. Seme ir pilna tahdu bahrinu, là es. To ir pahraf dauds. Talab es ari nekad neesmu aptaujajufes.

J a h n i s. Un kapehz tu gahji là kalpone pili?

M i r j a m a. Wini faka, es esot reis sehdejuse us fleegschna un rotajufes ar akmentineem. Un kad wakars nahzis, wineem metees manis schehl, un wini nehmußchi mani eeschà. No ta laika es peederu pee pils.

J a h n i s. Tu man kalpo tschalli, Mirjama. Kapehz tu man kalpo?

M i r j a m a. Es nesinu . . .

J a h n i s. Un tu man kalpo neleetderigi. Waj tu to fini?

M i r j a m a (pamahj ar galwu).

J a h n i s. Waj tewi nesodis?

M i r j a m a (ar schausman). Wini mani — —

J a h n i s. Runà!

M i r j a m a. Kungs, kas tad buhs?

J a h n i s. Mirjama, waj tu tà kalpo tam, kureem buhs nahst?

M i r j a m a. Kungs, kas to fin? Kad es tewi nesredsu, es ilgojos pehz wina — un kad tu man par winu stahsti, es redsu tikai tewi.

J a h n i s. Bilweku behrni — juhsu dwehselès ir nemeers là no dauds uhdeneem — skaidreem un bukaineem . . . Wisus tos man buhs sawahst weenà leelà strahwà, un man ir tà, it ka man taja buhs janoslihtst.

M i r j a m a. Meistar, es tagad eeschu. Lai nu es tew ari buhtu kalpojuse neleetderigi, est schehligs, usflawè mani.

J a h n i s. Es redsu tewi fehsham us fleegschna fà toreis un rotajamees ar tawu dsihwibu. Un man tewis

schel. Bet eefschâ weft es tewi newaru. Gj, meitin, ej un — — (Winfch klaufas.)

Mirjama. Meistar?

Ustotais flats.

Gepreekſchejee. Jofefats. Matifs.

Amarja. Manafus.

Jahnis (winam pretim). Kur galilejs?

Manafus. Esmu mellejis, meistar, no ta brihscha tad tu mani iffuhthji, lihds pahri par pusnatti. Atpuhtees es neefmu, un bariba naw nahfufe manâ mutê.

Jahnis. Galilejs! — tu winu atradi?

Manafus. Es winu atradu. Pee kara wihreem winſch guleja, iſteepees gar semi, un winam blakus bija waſchâs wina fleplawa.

Amarja. Kas tad — swehttu watarâ — ?

Manafus. Winu ſauza Dawidu, fanatiki. Galilejs ejot Deewu ſaimojis, tâ winſch ſazija, un talab tam bijis jamirſt.

Jofefats. Ja, Deewu gan winſch ſaimojis.

Matifs. Deewu winſch ſaimojis.

Jahnis. Bet es jums ſaku: winam ta nebija ſaimoſchana, Deewa peeluhgſchana winam ta bija. Man ſchleet, tahdi wihri wehl daſchi atnahfufchi no Galilejas. Jo tur walda leels uſtraufums . . . Klau, Jofefat, waj ap deewnama wahrteem pa nakti negul daſchadi swehtzetotaji, uj atmeneem iſlaiduſchees.

Jofefats. Tâ ir, rabi. Gaiſchâs naktis, lâ tagad daſchs labſ eetinas ſawâ ſegenê un paleel pa nakti deewnama tuwumâ.

Jahnis (peepeſchi apnehmees). Ir labi! (Aiſeet.)

Dewitais flats.

Gepreekſchejee beſ Jahnâ.

Matifs. Rabi! . . .

Amarja. Waj winſch muhs atſtahj?

Jofefats. Nebehajat nekâ. Tu, Amarja, modini draugus. Tu, Manafus, gahdâ mums ſinu no pilſ. Mehſ abi eefim meistarâ pakat. Pee Susana wahrteem, tur, tur wezâ ubadſe fehdu, tur juhs muhs ſaſtapſeet. Nahj!

(Wihreeſchi aiſeet.)

Mirjama (neeevehrota ſtahwejuſe, eet wineem pakat, galwu notahruſe).

□ □ □

Pahrwehrſchanâs.

Atmenains laukums Susana wahrtru preeſchâ. Pahr ſtatuwes widu muhris, kura widu wareni wahrte; uf teem wed pakahpes. Naktis. Aiſ muhra ſpihd uguns gaiſchums no leelâ dedſnamâ upura altara un pilda ſtatuwes preeſchpuſi ar ſarkanu, nedroſchu, rauſtoſchos gaiſmu.

Defmitais flats.

Swehtzetotajs (wihreeſchi un ſeeweetes, ſegenês eeti-nuſchees, gul uf pakahpem un uf atmeneem, kuri kreisâ puſê. To ſtapâ) pirmais un otrs galilejs. (Pa labai uf zela, tas wed no deewnama muhra ſchlehrjam pahr ſtatuwi, gul) Meſulemeta. (Pa maſam brihtinam) Jahnis (no kreisâ puſes).

Jahnis (ſtatas aplahrt mellebams un paleel ſtahwam pee swehtzetotaja, turſch gul uf pakahpem) Gh, wihrs, zelees augſchâ! Swehtzetotajs. Naw wehl deena. Kapeh; tu mani modini?

Jahnis. No kureenes tu nahjis? Waj tu eſt galilejs?

Swehtzetotajs. Es esmu no Gazâs. Lauj man gulet. Otrs galilejs (uf pirmo). Klau, tur wini runâ par galilejem.

Pimais galilejs. Guli. Lai wini runâ.

Jahnis (eet tahlat un paleel Meſulemetaſ preeſchâ ſtahwam). Tu, ſche zelâ, lai tu buhtu wihrs waj ſeewa, klaufees, zelees augſchâ!

Meſulemeta (lehnam iſzeldamâs). Kapeh; tu nekahpi man pahri, lâ to wiſt ſche Jeruſalemê dara?

Jahnis. Waj tad ſche beeſchi guli?

Meſulemeta. Es gulu ſche weenmehr. Jo man jau jabuht pee deewnama. Deenu un nakti man jabuht pee deewnama.

Jahnis. Tu gan eſt kaſtriga uf dahwanam.

Meſulemeta (galwu ſturinadama). Zil man wajaga, to maſuminu man eedod swehtzetotaji. Bet waj tu neeſt dſirdejis par Annu, praweeti?

Jahnis. Kad es biju behrns, es par wimu dſirdeju runajam.

Meſulemeta. Nu, ſchi ir winas weeta. Sche wina ſehdeja un gaidija uf meſſjaſu tſchetredſmit gadus. Kad wina mira, wina man to pate atdewa — un tagad es fehdu un gaidu — lamehr winſch atkal nahſ.

Jahnis. Atkal nahſ? Waj tad winſch jau reis nahja?

Meſulemeta. Sinams, lâ nahja.

Jahnis (dſiti aiſgrahbts). Nahja? Ari pee tewis nahja?

Meſulemeta. Pee manis? Ne. Buhtu winſch pee manis nahjis, es buhtu jau ſen Deewa meerâ. Bet Anna, ta winu redſeja, kad winſch nahja.

Jahnis. Seewa, es tewis gauſchi luhdſos. Nunâ, ſtahſti — lâ winſch nahja?

Meſulemeta. Tad noſehdees ſche pee manis, lai es klufaki runaju . . . Reis kahda mahte neſa puiſeninu deewnamâ, lai tas tiftu apgraiſts. Un tur bija ari kahds zilweks, tam bija Simeans wahrâ. Kad tas ſcho puiſeninu eeraudſtja, winſch tika pahraemts no Swehtâ Gara un ſazija: Kungs, lai nu taws kalps aiſeet meerâ, lâ tu eſt ſazijis, jo manas azis redſejuſchas tawu peſtiſchanu, to tu eſt ſataiſjis preeſch wiſeem laudim. To dſirdeja Anna un peenahja klahnt un paſina wimu tuhlin.

Jahnis. Kâ tad wina to paſina?

Meſulemeta. Nu, waj tad es tew neſaziju, ta wina bija praweete? Zitadi wina to warbuht nebuhtu paſinufe. Bet tad wina teiza to Kungu un liſas gultâ un nomira. Un tagad es fehdu, tur wina ſehdeja, un gaidu uf wina atnahſchanu. Jo nahſt winſch nahſ.

Jahnis. Bateeſt, nahſt winſch nahſ, un waj gribi ſinat, ſeewa, lâ winſch nahſ? Kâ debefu draudſibas pulka lehninſch, ſelta brunâs tehrpees, ſobenu pazehlis pahr galwu,

tà winsch nahks, lai atpestitu tà Kunga laudis. Sawus eenaidneekus wiensch famihdis sem sirga lahjam, bet gawiledami winu apfweizinas Israeta behrni. Redsi, seewa, tà winsch nahks!

Mesulemeta (bischiga). Kas tu est, fweeschneet? Waj tu sewi warbuht turi par praweeti?

Sahnis. Kas es esmu — weenalsa, kad tik mana wehsts tewi atrada sagatarwotu.

Mesulemeta. Sawu wehsti tu wari nest tablak. To es negribu.

Sahnis. Ra? Messjafu tu negribi?

Mesulemeta. To ne. To es negribu. To toti dauds jau bijs tahdu, kas tehrpuschees selta brunas un pazehluschi sobenu, tahdi nahkuschi tik beeschi, ka Israels asno ta upura jehrs. Un kehniam winam nebuhs buht. Kad kehni nahk, tee nahk pee kehneem. Pee mums nabadsineem wehl neweens naw nahzis . . . Gj projam, fweeschneet, tu isposti manas neezigas zeribas . . . Gj — tu est wiltigs praweetis . . . Gj, lauj man gulet uf zeta. (Wina atsihst gar semi.)

Sahnis (pee sewis). Wiltigs praweetis!

Weenpadsmitais flats.

Cepreekhejee. Sosafats. Matifs
(no kreifas puses).

Matifs. Waj tu winu tur redsi?

Sosafats. Rabi, peedob, ka mehs esam gahjuschi tew pakat.

Sahnis. Deena wehl neaust. Wehl juhs man neta newarat pahrmest.

Matifs. Bet waj tu neest peemirsis Erodu?

Sahnis. No juhs tur tik leeliski usbudinatees? Schis masais Erodis, kas skreen seewam pakat, kas man gar winu dasas?

Sosafats un Matifs (sastatas istruschees).

Sahnis. Gjat, mellejat galilejus — modinat tos, turi sche guk, ejat namos, ja wajadfigs, bet atwedat man galilejus, lai es tos waretu istaujat.

Dtrs galilejs. Waj dsirdi? Tur kahds melle galilejus.

Pirmais galilejs. Man litas, it ta es buhtu sapnojis . . . Klau tu, kas tu mums nekauj gulet, fo tu gribi no mums galilejeem?

Sahnis. Bekatees augscha un nahkat pee manis.

Dtrs galilejs. Waj tu eest?

Pirmais galilejs. Winsch buhs leels wihrs Israeli. Zitabi winsch nepaweulet.

Dtrs galilejs. Ja, ja. Lew gan buhs taisniba. (Abi isjelas.)

Sosafats. Rabi —

Sahnis (mahj winam ar rotu, lai winsch zeesch klusu).

Pirmais galilejs. Nu, sche mehs esam.

Sahnis. Kas juhs tahdi esat? No kureenes juhs nahkat?

Pirmais galilejs. Mehs esam szejneeki no Genezaretas esera. Man ir wahrda Rams, un schis te ir

mans seewas tehws Abija. Un mehs szejojam abi ar weenu paschu tihflu. Waj ta naw?

Dtrs galilejs. Ja, mehs szejojam abi ar weenu tihflu.

Sahnis. Sati man, tu — un tu — waj juhs nesat dsirdejuschi par praweeti, kas pee jums tur Galileja mahza?

Pirmais galilejs. Par praweeti? Waj tu neest dsirdejis par kahdu praweeti, Abija?

Dtrs galilejs. Neesmu neta dsirdejis par praweescheem.

Sahnis. Nu — par kahdu, kuresch sakas, winsch — esot — Deewa dehls?

Pirmais galilejs. Ah, tu simejees uf Jesu no Nazaretas?

Sahnis (satrizinats, pusbalji). Jesus no Nazaretas.

Sosafats un Matifs (sastataschees, wajadami). Jesus no Nazaretas.

Sahnis. Tu wina wahrdu isrunaji pirmais Man baschas aiswehra muti. Bet kad nu winsch minets — ja — uf winu es simejos.

Pirmais galilejs. Ja gan. Wina tehwi — to es pahsttu labi. Winsch ir freetns remests. Un deewbijigs, ja. Winam gan war nowehlet, lai winsch peedshwotu preeku pee sawa dehla.

Sahnis. Stahsti wairak par winu.

Pirmais galilejs. Manam draugam winsch eerihjojis gufas weetu.

Sahnis. Par dehlu stahstat.

Pirmais galilejs. Ah, par dehlu. Ja, Abija, fo tur lai salam?

Dtrs galilejs. Ja, fo tur lai salam?

Sahnis. Waj tu winu tahdreis est redsejis?

Pirmais galilejs. Ah, ja gan.

Sahnis. Tu est winu redsejis?

Pirmais galilejs. No sawas laiwas — wairak reis. Fo winsch jau pa leelakai dakai usturas pee krafeem. Un tad ap winu arweenu sapulzejas dauds kauschu. Waj ta naw, Abija?

Dtrs galilejs. Ja, tad wisa krastmala weenmeht ir tihri melna. Un to siwis mana. Mums tas nekad naw par labu.

Pirmais galilejs. Laudis par winu stahsta, ka winsch darot brihnumus. Es pats reis satiku wihr, kuresch bijs neredfigs — es nesinu — lihds kuram muhscha gadam. Tas man sazija, ka esot tapis redfigs zaur sees kalam no wina mutes. Ja, waretu jau buht, bet — (smejas weenteefigi).

Sahnis (Sosafatam). Waj daschi ari par mani naw stahstijuschi, ka es darot brihnumus?

Sosafats. To saka daudsi, bet mehs to sinam, rabi.

Sahnis. Ta! Wehl neesmu redsejis zita neweena brihnuma ta spehtu — un neweena, kam tas notika, ta wahjibu . . . Nunà tablak!

Pirmais galilejs. Ka winsch flimneekus diee dina, un, tas jau gan waretu buht, bet nelahdsigi ir, ka

winsch to dara ari pa swehtdeenam. Tas ir nelahgi, koti nelahgi! Un wina draugi ari naw nelahdi labe. Prahtigi zilweki nesateekas ar winu labpraht. Bet ka tad lai ari ustizas zilwekam, kas ar muitneekem un grehzneekem sehþ pee weena galda? Un tad ap winu swin weenmehþ kahsas un wisadus swehtkus. *At — ne — ne!*

Jahnis. Winsch swin swehtkus?

Josafats. Meister, schee ir masi laudis. Wini nesaprot gudra wihra walodu.

Jahnis. Leelais lai tuwina few masos, gudrais lai pamahza nemahskulus. To winsch naw darijis . . . Un kas tas ir, to winsch mahza?

Pirmais galilejs. Ja, to winsch mahza? Wisadas gekibas winsch mahza . . . Ta: mehþ lai mihs tojot sawus eenaidneekus.

Pirmais galilejs. Un lai wehlejot labu teem, kas muhs nolahd — un lai luhdsot par teem, kas muhs laitina un waja.

Jahnis. Lai luhdsam par teem, kas muhs waja?

Pirmais galilejs. Ja — un wehl zitas auschibas. Ari ka —

Sauzeens (no deewnama jautã tuwumã). *Gaisma* swihst pret Ebronu!

Jahnis (tahrigi). Kapehþ tu nerunã?

Pirmais galilejs (fataisidamees). Ka lai runaju? Ir tatschu laiks rihta luhgshana.

Sauzeens (tahstati). *Gaisma* swihst pret Ebronu!

Sauzeens (gluschi attachlu). *Gaisma* swihst pret Ebronu!

(Wisi ischeluschees un sahl staitit pahstarus; gihmi pret deewnamu pawehrsusch.)

Jahnis (nesinadams to darit, nomozits). Pret Ebronu swihst gaisma!

Diwpadfmitais flats.

(Leelos wahrtus lehnam atwer. Redþ terafu weidã pazelamees mar-mora muhrejumas, aif fureem wehl diwi wahrte, weeni aif otreem. Deewnamã gandrihs nemas naw redsams aif leelã deefinamo upuru altara duhmeem, kas noslehþd perspektiwi. No deewnama kalna augstuma dsird gari wilktas basumu stana.) *Laudis* (sahl pulsetees).

Matifs (peestahjas pee Josafata un farunajas ar winu slespeni; tad winsch greeschas pee Jahna, tursh stahw nowehrsees kreisaja pufe). Meister, redsi, laudis sapulzejas pee deewnama . . . Pa masam brihdim buhs warbuht ari Grodus klast — topã ar to feewu. Waj tu nestahsees winu starpã, lai wini pasihþtu to, kas winus wada?

Jahnis. Mana kehina tehls — gaischo kerubimu sposhumã — kur tas ir? Kur ir septinkrahju warawihshne winam ap galwu? Septinas lahþas dedsa wina trehsla preekshã — es tas wairs neredsu.

Trihspadfmitais flats.

Cepreekshetje. *Manafus.*

Manafus (ahtri no kreisã pufes, klusi). Josafat, kur ir meistars?

Josafats. Waj Grodus jau zekã?

Manafus. Ja.

Josafats. Ar feewu?

Manafus. Ar feewu.

Josafats. Meister! (Kad tas nedfird.) Meister!

Jahnis. Kas tad ir?

Josafats. Grodus jau zekã!

Jahnis. Kas par Grodu?

Josafats (apslehþj gihmi rotã).

Matifs (Manasum). Waj winsch panehmis romeeshu kara wihrus lihþs?

Matifs. Meister, waj dsirdi? Winsch dots muhsu rotã, meister!

Ischetrapdfmitais flats.

Cepreekshetje. *Amarja* (ar jaumu baru) kauschu.

Amarja (sautdams). *Jahni!* Kur *Jahnis*?

Josafats (ahtri apnehmees, stipri). *Sche* *Jahnis*?

Laudis (preezigi murminadami). Waj redsat winu?

Tur winsch ir. Tas ir *Jahnis*.

Josafats. Juhþ wih, klausatees. Neejat garam. Un, tu tur, runã. Meistars tewi dsird.

Amarja. Grodus nahþ us deewnamu, krahshnã us-walkã tehprees. Winam blasus, dahrgakmenos wisufodama, eet mihtakã.

Laudis (eekleedþas aif schausmam un dusmam).

Josafats. Meister, tawa stunda nahkuse. Stahjees us pakahpeni. Runã us wineem.

Laudis (speesdamees tuwat klast). *Jahni,* runã! *Rabi,* runã! Ko mums buhs darit?

Josafats. Attahpjatees. Winsch grib us jums runat. (Klusi). Stahjees us pakahpem.

Jahnis (eet ka pa sapneem us pakahpem).

Laudis (murmina). Redsat! Winsch schaubas. Kas winam kaisch?

Josafats. Pasteidsees. Runã.

Sauzeens. Redsat Grodu. Tur nahþ Grodus!

Laudis (kledþ). Nomehtajeet winu ar atmeneem! Wina mihtako nomehtajeet ar atmeneem!

Ziti. Statatees us *Jahni.* Darat, to *Jahnis* dara, zitadi juhþ esat beigti.

Peezpadfmitais flats.

Cepreekshetje. *Grodus.* *Grodeja* ar *padowneem* (no labã pufes).

Jahnis (nostahjees us pakahpem un stahw wahrte widu).

Grodus (bahls, tomehr smaididams). Waj dsirdi, to wini kledþ?

Grodeja. Leeþ sagrahþt to tur, zitadi tew un man buhs jamirþt.

Laudis (klusẽ baigã gaidã. Leelakã data pakampuse atmems.)

Josafats (pa kreisi no Jahna, weenu pakahpi semat stahwebams, sneedþ winam atmeni, klusi). *Nem atmeni!* (*Stingrati.*) *Nem atmeni!*

Sahnis (nem atmeni).

Erodus. Tu tur us palahpem — waj tu mani nepasihsti?

Josafats (luji). **Met** atmeni!

Sahnis (stipri). **Ta** wahrda, (grib pazelt atmeni, nezet rofu augstak, ka sagraustis, pa pusei waižadams,) **kursch** — man — leel — tewi mihlet . . . ? (Atmens winam istriht no rofam.)
(Dšird laudis stenam.)

Divi fulaini (Zahnim tuwojuschees, sagrahbj winu un nogruhsch no palahpem lejā).

Erodus un **Erodeja** (eet pa palahpem augščā).

Josafats (Zahnim, tuvu fulaini jaista). **Weistar**, to tu mums dariji?

Laudis. **Wai!** wai!

(Preekščars.)

(Turpmat wehl.)

Dsejols.

Alfr. Kraukla.

Pluhšim roses, sneegšim rokas,
Saulšim draugus — wihnu dsert;
Bekā braukšim, tahles fweikšim,
Preekos kaušim — butšchu kert.

Braukšim deenu, braukšim nakti,
Saulšim gaismu — nakti weikt;
Meschos tikšim, seedos flihtšim,
Kronus wišim — fauli fweikt.

Dalchadi raksti.

Rugaju lobisšana. So drihsat pehz noplausšanas rugaji teel nolobiti, jo labati: šchis darbs weenmehr atmakšajas; wajaga tikai šaimneezibu tā eelahr tot, ka preekšč tam laika. Te ihsteni ir weeta tā fauktām šchihwju jeb ripu ezescham, ar kurām war nolobit šawas 30 puhrweetas pa deenu. Ar rugaju nolobischanu laikā ir likts pamats nahkamai labai raschai. Seme, nolobita, paleel tai pašchā labā stahwolli, kahdā ta bija sem augu ehnas. Tā ka ar lobischanu wirsejā kahrta teel usirdinata, tad miklums no dšitakām kahr tam newar isgarot (un miklums pawasaros beeschi ween wajadsigs); ja nopšautu lauku atstahj nenolobitu, tad semes wirskahrta pahrwelkas ar zeetu garosu, kura koti weizina uhdena isgaroschanu, un seme isschuhst. Semes augšiba pa leelai dakai atkars no bakteriju darbības, un tām wajadsigs gaisš; ja nu nolobitai semei usmetas garosa, tad šchi gaisu semē nelaisch eelščā, derigām bakterijam jaeet bojā, tās nedabū semi „istrahdat“; bet kad lauks nolobits, tad gaisš bakterijam peepuhst un tās war turpinat šawu derigo darbu. Ari no leetus nolobitā semē eefuhzas wairat uhdena, ja tit leetus pahroleeku nesahst to, tā ka garosu atkal wajaga šadragat. Tā ka nolobitai semei netruhtst mikluma un laiks wehl ir šlts, tad jo drihs usdihgst wišas nesahlu fehklas, kuras wehlaš dšiki aparot nahst semei par labu kā mehšli; ar to tad ari isnihzina fehllu nesahles. Bes tam lobisšana leelu kaiti nodara wišadeem leekescheem no kustonuwalšs, kuri pa dakai dabū galu pee pašchas lobisšanas, pa dakai eemetinajas usdihguschajās nesahles, lihds ar kurām tee tad aiseet bojā pee wehlatas dšikas aparšanas. — No tam flehdsams, ka rugaju nolobisšana ir darbs, kursch weenmehr bagatigi atmakšajas. Preekšč šalmehflo-

šanas rugajus tā ka tā wajaga lobit un jo ahtraki to isdara jo labati. Šalmehflosšanas nodibinatajš Schulšs šaka, ka weena deena julijā ir tikpat daudš wehrta kā weena nedeka augustā. Kā šalmehflosšanas augi jasehj pahšschaugi, kuri ar šawām dšitajām šaknem neween semi labi šagatawo nahkameem augeem, bet ari šakrahj dahrgo flahpekli. Ja pee šalmehflosšanas tad wehl dod superfosfatu un kaliju, tad nahkamee augi šanemas wareni. Šalmehflosšanas augus, ja wajadsigs, war ari nopšaut kā šalbaribu; war tos ecart rudeni waj ari atstahst lihds pawasarim. Tā war eetaupit labu teefu kuhš mehšlu, kuras war dot beetem un ziteem šaknaugeem, kuri pee mums drošchi ween nahšs leelakā zeenā nekā lihds šchim. Šaeewehro ari, ka us tahleem laukeem kuhš mehšlu aishwešana ir gruhsta un isnahst koti dahrga. Tapehz atshlakos laukos šalmehflosšanai der wiški (150 mahrz, us defetinu), širni (ari 150 m.) un lauku pupas (300 m.) kopā; weeglakā semē der lupines (400 mahrz, us defetinu). Šalmehflosšanai nolemtos augus wajaga seht labi bees. Kad lauks apsehts, tad to noloba un šausā laika wehl „L. Alt.“

Misterijas Franziā. Buaschenā pee Domremi, kur pašistamā Drleanas jaunawa, Schanna d'Art, dširdeja no debešim šawu aizinajumu, teel šchimbrishcham zeltš milšigs atklahta teatra laukums — „Swehto zeeščanu“ israhdem. Teatri atklaht nodomats 7. majā 1911. g. ar „Schannas d'Art“ israhdi. Šchā israhde pee dalisees ap 600 peršonu, šarp tām 150 peršonas uistahsees us širgeem. Galwenās lomas misterijās spēleschot Parises akteeri; pahrejās ispidišchot weetejee eedšiwotaji.

Apfkats.

Wisangstakee ukasi.

I.

No Deewa s'chehlastibas

Mehs, Nikolajs II.

wifas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks, Polijas Bars, Somijas Leelknass u. t. t., u. t. t. pašnojām zaur scho, ka mehš atsinušchi par labu Wisangstaki pawehlet Mufsu Somijas generalgubernatoram, generalleitenantam Seinam, lai tas atklahj Mufsu wahrda Somijas leelknassites ahrfahrtejo faeimu, kura eesaukta us 1910. gada 1. sept. Preeksch apstiprinaschanas Mehš efam scho Paschrozigi parastijuschchi **Nikolajs.**

Peterhofā, 27. julijā (9. augustā) 1910. gadā.

Ministrs statssekretars Langhofs.

II.

No Deewa s'chehlastibas

Mehs, Nikolajs II.

wifas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks, Polijas Bars, Somijas Leelknass u. t. t., u. t. t. pašnojām wifseem Mufsu ustizigeem pawalstneekseem Somijas leelknassite, ka Mehš us faeimas uftawa 19. paragrafa noteikta pamata, kuru Mehš apstiprinajām 1906. gada 7. (20.) julijā, efam atsinušchi par labu šafaukt us 1. (14.) septembri 1910. gadā ahrfahrteju faeimu us 2 mehnescheem, kurā faeimas deputateem wajaga: 1) us ta lituma otrās dakas pamata, kuru peenehna walsts padome un walsts dome un kuru mehš apstiprinajām s'cha gada 17. junijā, par to litumu un noteikumumu isdoschanas kahrtibu, kuri atteežas us Somiju un kureem ir nosihme preeksch wifos walsts, isstrahdat wifos šihkumos noteikumus par lozektu iswehleschanas kahrtibu us walsts domi un walsts padomi no Somijas leelknassites eedšiwotaju widus un isdarit paschas scho lozektu wehleschanas un 2) us ta pascha lituma pirmās dakas 7. panta pamata pašnot sawu gala flehdsenu par litumprojekteem, kuri atteežas us zitu Kreewijas pawalstneeku peelihdšinaschanu teešibās Somijas pilsonem un us Somijas kafes maksajumu isdarischanu walsts rentejai Somijas pilsonu personigas kara klaušbas notalposchanas weetā. Gewehrojot to, Mehš pawehlam faeimas deputateem eerastees Helsingforsas pilsehtā preeksch tahdas Mufsu Monarcha gribas ispidišanas.

Nikolajs.

Peterhofā, 27. julijā (9. augustā) 1910. g.

Ministrs statssekretars Langhofs.

Dšihwibas apdrošinaschana.

(Latweeschu Sawstarpeja Dšihwibas Apdrošinaschanas Beedriba Jelgawā, Katolu eelā Nr. 44.)

Gepasihimees ar scho pirmo latweeschu sawstarpejo dšihwibas apdrošinaschanas beedribu, uslawejotees pee tās winas galwenos wilzeenos.

Katrs gahdigs faimneeks apdrošina kahrtigi sawas ehlas un zitu mantu pret uguni, lai tad, kad uguns ne-

gaidot faposta s'chis mantas — winsch wehl spehtu glahbtees no isputeschanas. Sa nu tas reis tā, tad jau itweenam gahdigam gimenes tehnam jeb tahdam, kas par tahdu wehlas tift — ir jaapdrošina sawi peederigees us to gadijeenu, kad winsch — gahdneeks, negaidot nomirst. Bet nu zilweka dšihwiba ir daudš nedrošchaka pret nahwi, tā ehlas, tā zita manta pret uguni. Un to jau ari statistika rahda, ka no apmehram 35 gadu 400 zilwekeem gada laikā nomirst zaurmehrā 7, turpretim ta pate statistika atkal leezina, ka pee mums no 400 mahjam gada laikā nodedschanas gadijumi nahl preekschā tikai diwi. Waj tad nu jau weenkahrtischa statistika škaidri un nepahrprotami neteiz, ka katra zilweka peenahkums gan ir zaur sawas dšihwibas apdrošinaschanu nodrošinat sawu peederigo litteni preeksch ta gadijeena, kad winsch preekschlaitus mirst. Tadeht itweens, kas buhs apdrošinajis sawu dšihwibu, zaur to buhs nodrošinajis saweem peederigeem kapitalu resp. pabalstu sawā mirschanas gadijeenā jeb fewim pascham pabalstu wezuma deenam. Tā wihodamees, zilweks ispilda wispirms s'wehtu peenahkumu pret teem, kureem winsch dšihwibu dewis un kuri no wina atkarigi, nespehdami few wehl pahrtiku sagahdat un kureem tad nu zilweks sagahdā pirmo atspaidu preeksch ta gadijeena, kad wini paleek bes gahdneeka. Un zil daudš behrnu nenonihst salā un badā, buhdinā un us eelas un zil daudsi nenokliht us nezekeem waj zitadi neaisseet postā til tadeht ween, ka tehnam preekschlaitus mirstot wineem aptruhka atspaida lihds tam laikam, kur paschi wareja sahht pelnit. Bet kas buhs sawu dšihwibu apdrošinajis, tam teek nonemlas ruhpes, neapghdato saweju deht tani gadijeenā, kad pats preekschlaitus mirst. S'chi tahda drošchiba gan zet zilweka laizigu un garigu labklahjibu. Bes tam zaur dšihwibas apdrošinaschanu (ar kapitala nodrošinaschanu preeksch wezuma deenam) zilweks jaunibā war plaschati un besruhpijati gahdat ari par sawu behrnu skoloschanu un audšinaschanu, jo šina, ka wezuma deenās winam pascham atbalsts drošch, ja finansus gadus nodšihwo, bet ja ahtraki mirs, tad behrneem ar skolam un mahzibam naw japaleek puszekā. So-projam zilweks wispahreji war sawus eenahkumus un isderwumus labaki šafanot, ja nawa pastahwigi tam jatrihž sawejo nahkotnes deht, ja pascham nahwe ari negaidot usnahl. Un zilweks tad war wischahrtigati krahht un naw winsch speests stopotees nedš preeksch fewis, nedš sawejeem, us ko zilweku beeschi ween pawedina krahschana bes dšihwibas apdrošinaschanas. Un zilweks zaur to tad ari uslabo sawas pekns apstahklus, eeguhdams wispirms leelaku meeru wifos sawos darbos un wift wina darbi un wifa wina darbu gaita labaki atmaksajas un pascham winam rodas leelaka drošchiba tahdos gadijeenos, kur jataisa lahdi paradi weitalus usnemot, waj tos paplaschinot. Un ari zilwekam, kas sawu dšihwibu apdrošinajis, arween weeglafi buhs eeguht kreditu un galwineeku preeksch tahda pasahltuma waj usnehmuma, jo itweens tatschu šinās, ka tahds zilweks, kas sawu dšihwibu apdrošinajis, ir kreetns,

zihstīgs, apšīnīgs, gahdīgs un ari neatlaidīgs zilweks, kas mahzejis šauru un šaweju nahkotni nodrošināt. Lai paluhkojamees tīf peemehra labad Anglijā, kur naw tīfpat tā neweena zilweta, kas nebuhtu apdrošīnajeēs, waj nebuhtu zaur walsti tīzīs apdrošīnats un tas ir jau wīspahreji šīnams, ka anglīs ir wīspadahwinatafais, wīspēhīgafais pašaulēs weifalneeks. Un ja nu mehš paraugamees muhšu šcho laiku latweešchu dšīhwē, šchās straujās ekonomīstās attīhstības laikā, kur daščadi politīfki weešuki mums jau aīf muguras, kur muhšu paštauteešchu, peleko baronu resp. semeš ruhtu pašahkumi un turība attīhstas ar štubu, kur krediteestahdes un šawstarpejas krahj-aišdewu kafes gan pilšehtās, gan uš laukeem strahdā ar arween peeaugošcheem apgrošījumeem, šafneegdamas arweenu leelatus un noteifatus panahkumus, kur kapitali arween wairaf šahf fakonzentretēes paštauteešchu rokās, kur latweešchu pilšehtas, tā Rīga, Selgawa, Leepaja kluhst arweenu glihtakas un un modernakas zaur šawu ahrejo tehru un ari mahšflas pašīneja aži un širdi eelihgmo un tā latweešchu beedrošchanās gars te jo leelu lomu spēhlejīs, tad pee wīšas tahdas mantu peeaugšchanās jaeewehro, ka ari zilweta dšīhwība ir manta un tā pee wīnās war buht leela jo leela intrese ne ween katram zilwekam pašcham par fewi, bet ari dauds ziteem. Ja nu zilweta dšīhwība ir manta un pee tam wehl dahrga manta, tad ari wīnās wehrtība war pehšchī tīf nopostīta un wīnās produktīvā darbība arween wairaf uš wezumu šamafīnajas. Un tā nu pee itweena wīškarstakā wehšeschānās ir nodrošīnat šaweem peederigeem īstīfchanu tanī gadījūmā, ja tas nomīršt, kur peederīgee wehl nespehī par fewi gahdat — tad tahda pate wehšeschānās war ari buht, nodrošīnat šawus paradu dewejus (kredītorus) tanī gadījeenā, ja zilweks nomīrtu parada wehl nesamafajīs — tā ari spēhka gados atrodotees, nodrošīnat fewim īstīfchanu wezuma nespehīkam, tam dšīhwēs laīkmetam, kad darba spēhīas jau pamafīnajušchās. Itweens šafneeds to šche wīšu aprahdīto, kad wīnšch leel apdrošīnat šawu dšīhwību un mafšā pehī fewīšchās tabeles noteīktus gadus apdrošīnashanas beedribai šīnamas premījas.

Kahdus apmehrus dšīhwības apdrošīnashana šafneegufe zītās semēs, tad te wīslabaf redseēm, peewedot daščus šlaittus:

Austrijas apdrošīnashanas beedribās 31. dezembri 1908. g. bija apdrošīnati pehī 1,425,166 polīšem kopā 3,637,562,282 kronu un beš tam pehī 446,330 polīšem 804,169,641 kronu un tahlat 40,045 personam nodrošīnata muhšcha rente kopā uš 22,828,843 kronu gabā. War šajit, ka Austrija wehl nebuht nepeeder pee Wakar-Šīropas wīšattīhstīfakām, — jo ir tatschu walstīs, kur dšīhwības apdrošīnashanas leeta wehl dauds tahlat attīhstījūšes. Un šchīs semēs ir Anglija un Bahzīja. Wīšmasturīgakee un wīšnespehīgakee laudīs ir apdrošīnajušchees šchāts semēs, — ja, tur naw pat neweena zilweta, kas waj nu patš, waj zaur walstīs gahdību nebuhtu apdrošīnajeēs.

Kreewījas wīšwairaf attīhstītai semei Šomījai, turai

ap 3 miljonu eedšīhwotaju 1908. g. šahfumā turenees dšīhwības apdrošīnashanas beedribās bija noslehgti apdrošīnajuimi no trim šomu pašchu beedribam par 278,727,664 marku, 19 ahšemju beedribam par 77,154,568 marku, kreewu beedribam par 10 milj. marku — kopā par 65,882,232 šomu markam, tā ka pehī zaurmehra īšnah, ka te jau īf desmītais zilweks apdrošīnajīs šawu dšīhwību, un ja rehkīna katru famīliju uš 5 galwam — tad īšnah, ka no katrām dīwām famīlijām weens famīlijas galwa jau ir apdrošīnajeēs.

Ja nu pee mums warejīs pašahwet tas daudšums daščadu behru un palīhdšības kasu, kuras leelakās pilšehtās fewīšchī zaur šawu wīšai eerobeshoto darbības eezīfni newar šafneegt nekahdas pašchakas attīhstības, tad war šajit, ka tīhri organīfki ir attīhstījūšes un tā šautā laīk radušes Latweešchu Šawstarpejā Dšīhwības Apdrošīnashanas Beedriba ar šawām galwenām funkzījam Selgawā un Rīgā.

X.

Appluhdīnashanas un nošūfīnashanas līfums.

Walstīs dome un walstīs padome peenehmūšchās atteezīnat nograhwjošchanas līfumu ari uš Baltījas gubernam un šchīs līfums 6. jūnijā ari Wīšaugstafī apstīprinats un tagad īšludinats „Kursemes Gub. Wīwīšes“. Līfuma šaturš šchahds:

Uš Kursemes, Wīdšemes un Šgaunījas gubernam atteezīnami un nahf spēhka noteīkumi par grahwju un jītu uhdens wadu eetaīšem pa šwešchu semeš īhpašchumu ar nošūfīnashanas, apuhdenošchanas, waj appluhdīnashanas mehřeem (Līf. tr. XII. sehj. 2. data, semkopības uštawā īšdots no 1903. g. un turpīnajušs no 1906. g. no 236 līhdj 286¹ p.), pee kam jaeewehro šekofchī nošajījumi:

1) Naw atkauts nowadīt uhdeni šwešcha semeš īhpašchuma robešchās: a) tahdos uhdens aīsturejumos un krahjūmos, kureem naw peeteekofchas notekas, un b) mahšlīgos dīhkos, kuri naw eerīkoti šekofchā uhdeni.

2) Naw atkauts, beš labprahtīgas weenošchanās un nolīhgšchanas ar īhpašchneekēm, rakst grahwjus, waj wīlšt zītadas uhdeni wadoschās eetaīšes pa tahdeem semeš gabaleem, kas peeder pee semneeku dšīhwojamas weetas un tāpat pa tahdām weetām, uš kurām atrodas dšīhwojamas ehkas, buhwēs, pagalmi, dahrši, partī, šaknu dahrši, lopu dšīrdīnamas weetas un akas.

3) Aprīnka komīšījas (Šemkop. uštawa 260. p.) šafstahdas sem aprīnka deputata preekšchneezības (Kursēmē sem mūīschneezības aprīnka maršchala un Šahmu šalā sem konwenta deputata) no darbu īšdarīshanas weetas peenahzīga eezīrkna waj goda meerteefnescha, aprīnka preekšchneeka, nodoktu īnšpektora, īf pa weenam preekšchshwīm no semeš kahrtības un šemkopības waldes un šatīfšmes žeku ministrijas, weetejas mūīschneeku kredībeedribas pīlwarneeka, dīweem mūīschneekēm, kurus Wīdšēmē, Šgaunījā un Šahmu šalā īšwehl landtags preekšch īfkatra aprīnka, bet Kursēmē bruneezības aprīnku šapulzes uš 3 gadeem, un no 2 personam, kuras eewehlejuše aprīnka pagafīa wezako šapulze no šawa wīdus uš 3 gadeem. Šewehlot pehī

beji minetos 4 lozeklus tuhlin ari jaewehl preefsch wineem 4 weetneeki tam gadijumam, ja eeweheleee lozekki isttahtos pirms nahkofchas brunneezibas aprinka sapulzes waj pagasta wejato sapulzes.

4) Gubernas komisija (Semkopibas ustawa 260. p.) fastahw sem gubernas muischneezibas marschala (Widsemē — residejofcha landrata) preefschneezibas no kameralwaldes preefschneeka, semkopibas un domenu waldes preefschneeka, waj wina eezelta preefschstahwja, fatiksmes zetu pahrwaldes preefschstahwja, weena apgabala teefas lozekka, to pate teefa iswehl, gubernas semneeku leetu pahrwaldes pastahwigā lozekka, weetejas muischneeku kreditbeedribas direktora waj pahrwaldes lozekka, diweem muischu ihpafschneekem, furi no landtaga eeweheleti us trim gadeem lihds ar diweem weetneekem tam gadijumam, ja pirmee isttahtos pirms nahkofchas fahrtejas landtaga sapulzes, un no diweem pagastu preefschstahwjeem no aprinka komisijas (3. p.) lozektu skaita, kuras usajzina gubernas komisijas preefschneeks eewehrojot tikai to, ka lai pee kahdas leetas zaurstafschanas gubernas komisija, nenemtu dalibu tee pagastu preefschstahwji, kas jau buhtu peedalijschees pee tās paschas leetas apspreefchanas aprinka komisija.

5) Ufsahft ismeklejumas preefsch wajadfigo grahwju un zitu uhdens wadu eerihkofchanas us fwefchas semes atkauj aprinka preefschneeks.

6) Luhgumam, atkauj rakt grahwjus un eerihkot zitus uhdens wadus us fwefchas semes, japeweeno. bes darbu plana us weetas niwelejuma (semkop. ustawa 265. p.), ari kopija no krepofstnodatas grahmatas registra par tam muischam, kuras pehz usnehmuma iswefchanas apleekamas ar serwitutem.

7) Israkstus no fludinajumeem par pasinotu usnehmumu nosuhstis wisam tam personam, kuru teefas no usnehmeja teefchi aiffahrtas, wisam tam personam, kuras par labu us ar nastam apleekamam muischam jau ir eerakstitas serwitutes, hipotekas waj zitas prasibu teefibas, un aprinka komisijas kanzleja preefsch eeinteresetam personam, bes schini pantā atfihmetam sinam, buhs ari kopija no krepofstnodatas grahmatas registrejuma islikta eefstatam.

8) Israksts no komisijas lehmuma par usnehmuma atlahwumu tiks pasinots krepofstnodatas preefschneekam, lai eerakstitu atteezigus pantus krepofstnodatas grahmata, pee tam itgadejo nodewu maksajumu terminsch sahlfes no ta laika, tad minetee panti registreti krepofstnodatas grahmata.

Semkopibas ustawa 284. pantā noliktais feschmehneshu terminsch prasibas subdsibas eefneegschana teefas aprehfinams no ta laika, tad atteezige panti eerakstiti krepofstgrahmata.

10) Ja muischa, kas teef apfrauta ar nastam, ir majoratmuischa, tad weenreisejais atlihdsinajums par atdalita semes gabala leetofchanu us nenoteiktu laiku, jaeeamla majoratmuischu fondā.

Krona meschfargu leeta.

No drofchas puses „R. N.“ sino, ka krona meschfargu leetu notahrtofchana pehdejā laika stipri wirfijuses us preefschu.

Sakarā ar to rihzibu, to pasihstamais krona meschfargu prahwu waditajs swehrinats adwokats Fr. Alberts pag. seemā usfahla ar walsts domes lozekka barona Meiendorfa laipnu palihdsibu, dala meschfargu mahju mekletaji, kureem kronis sawā laika winu mahjas atnehmis, jau no scha gada 1. augusta dabus sawas mahjas atpatak; otra dala fagaida mahju atpatak dabuschanu rudenī. Par pahrejeem wehl spreedis waldofchais senats. Bet zil jau tagad patedfams, tad ari schi grupa tiks pee sawam mahjam waj

nu rudenī waj seemā, zaur to tad wisu to meschfargu liktenis, furi weda subdsibas ar kroni dehft minetam mahjam, buhs isfchirts.

Tapat wirfotees us preefschu to meschfargu leeta, furi lihds schim laikam atrodas sawas mahjas, bet pret kureem kronis leedfas atfih winu mahju dsimstteefbas. Atteeziba us dascheem kronis prinzipā scho teefibu jau atfinis, no atsewifscham subdsibam daschas jau teefu palatā un rudeuī waj seemā fagaidama scho leetu galiga nosflaidrofchana augstatās teefu eestahdes.

Gan wifs tas galwenā kahrtā fihmejas us Kursemes meschfargeem, jo Widsemes meschfargu leetas wehl truhft prinzipielu nolehmmu. Widsemneeki esot mafak ruhpejuschees par sawu likteni. bet sakarā ar eekustinatam leetam ari wineem rudenī waj seemā fagaidama sinama nosflaidrofchanas.

Lai kronis waretu naudas sinā weilt meschfargu leetas notahrtofchanu, tad walsts domei domenu ministrija tekofscham gadam ween isprasijuse un dabujuse 44,700 rbf. leelu kreditu meschfargu algofchanai, kura nepeezeefchama, tiklihds meschfargu mahjas pahrwefschas par semneeku mahjam. Nauda isprasita netik Kursemei, bet ari Widsemei.

Naw bes intereses aifrahdit, ka taisni scha gada 19. augustā buhs septini gadi, kamehr swehrinats adwokats Fr. Alberts usfahla west meschfargu leetu, eefneegdamis teefai Grinberga subdsibu. Toreis krona preefschstahwji ir dsirdet nedfirdeja no kahdam dsimts teefibam. Pat tad, tad jau 7. majā 1907. g. leetu prinzipā meschfargeem par labu bija isfchirbis waldofchais senats, krona preefschstahwji nekahdu rihzibu neusfahla, isnemot to, ka isfinoja meschfargeem, ka „wifs paliks pa wezam“.

Tikai daudso subdsibu eefneegschana 1908. g. augustā isfauza, tā sakot, krona meschfargu jautajumu us deenas kahrtibas un tagad, tiklab teefas zekā, ka ari blakus ar to administratiwā zekā, schi leeta wirjas pretim galejai notahrtofchanai meschfargu labā.

Pateiziba widus - skolu audseknem un

audseknem. Nigas mahzibas apgabala kurators, kam bartungs S. M. Bruttshenko peesuhstijis wisu widejo skolu direktoreem un pedagogisko padomju preefschsehdejaem fefofschu pateizibu: Mahzofchas jaunibas patriotistā fahjuhuma un preefschshmigā istureschanas tanis weetas, pa kuream fefoja Winu Keisaristās Majestates augstās jubilejas swehtu deenas, pamudina mani greestees pee Zums ar luhgumu, iskeit manu wisfifnigato atfinibu Subfu pahrsinā atrodofchās mahzibas eestahdes audseknem, furi nehma dalibu pee sposchās un juhsmigās Augsto Weefu fagaidschanas. Manu pateizibu lubdsu nodot audseknem pirmā mahzibu fahlfchanas deenā jaunā mahzibas gadā. Pehz dabuteem preefschrafsteem, eefamenti eefahkami 20. un kahrotejas mahzibu pasneegschanas 26. augustā. „Df. W.“

Kursemes gubernators, jegermeistars L. M. Knajews, kā laikraksti sino, eezelts par Srtutfas generalgubernatoru.

Us Arweda Bergmana festdeen, 7. augustā, Saunajā Nigas Latweefchu teatri (Romanowa eelā Nr. 25) farihlojamo Bjernfona „Laboremus“ irrahdi aifrahdam sche wehl reis. Israhde, kā muhsu deenas laikraksti sino, teekot farihklotā wifai nopeetni, un israhdes waditaju Bergmani teatra kritika atfihft par weenu no latweefchu teatra wislabakeem un nopeetnakeem speheem.

Wiegueru Ernsta fās mums sino, ka wina nomatam konzertam atkauja esot fanemta un tas notifschot II. Ritenbrauzeju beedribas dahrsā swehtdeen, 15. augustā. Sahturns pulksten 2¹/₂ pehz pusd.

Zonātana Sawstarpējā palihdšības beedriba, weena no muhsu wisrofigatām beedribām, swinēs sestbeēn, 7. un swehtdeēn, 8. augustā sawas swehtigās darbības 40-gadu pastahweschanas swehtkus. Kur ween muhsu dšihwē bijis darams lahdš wispahrdērigs, tautas plaschaft aprindu garigo un laizigo labklahjibu weizinoschš darbs, tur arweēn pirmā rindā atradusēs darbīgā Zonātana beedriba. Berams tapehž, ka winas swehtki beedribas telpās peewilks milsiigi daudj publikas. No wisas šrds labu isdoschanos!

Saldus nemeeru prahwa pee kara teefas Rīgā ir weena no leelatajam Baltijas nemeeru prahwam. Saktumā apsuhdseto bijis ap 1000, bet pehž nobeigtas preekschismekleschanas nodoti kara teefai 229, no kureem diwi wehl paschās beigās isflehtgi no apsuhdšības. Ar scho prahwu laikam isbeigšot „Baltijas revoluzijas prahwas“ kara teefā. Tā ka schajā prahwā waj wisplaschaft attehlotas ari „Baltijas revoluzijas“ iszelschanās un organizeschanās un apsuhdsetee norahditi pa leelai datai par organizatoreem, tad prahwas wadiba usdota pascham Winas kara apgabalteefas preekschsehdetajam — generalleitenantam Muschrub-Schawerdowam un suhdšības usturesschana schis teefas profuroram — generaleitenantam Tolubajewam. Milsiigā apsuhdšiba sakopota 35 drukas lofsnes beesā aktā, kurā tomehr lahdu šewišsku jaunū notikumū paschu par šewim naw, bet tee jau wispahri sinami is agrakam prahwam pee kara teefam gan Rīgā, gan ari Selgawā no 1907. gada saktot. Par „revoluzijas“ iszelschanos un organizeschanos dabujams schahds wispahrejs pahrsfats:

1905. g. wišā Baltijā iszheles atklahts, wispahrejs, apbrunots dumpis pret waldbibu noluhkā — ar waru „atdalit Baltiju no Kreewijas un nodibinat pastahwigu un neaktarigu latweeschu republiku“. Dumpi sagatawojuse un isweduse darbos weetejā sozial-demokratu organizacija, atbalstidamās sawā darbībā us zitām sozial-demokratu organizacijam wispahreji un us Kreewijas sozial-demokratu strahdneeku partiju šewišski. Latweeschu sozial-demokratu partijas galwenais mehrkis esot, gahst Kreewijā patwaldbibu un nodibinat demokratistu brihwalsti. Lihds 1905. gada 17. okt. schi partija jau gadeem darbojusēs šlepeni, bet pehž tam — jau nowembra mehnesi — wina ustahjusēs pilnigi atklahti. 5. nov. Rīgā noturets latweeschu sozial-demokratu strahdneeku partijas otrais kongress, kurā plaschinata partijas programa un taišts nolehnumš, ka schi partija darbošees kopā ar wisas Kreewijas sozial-demokratu strahdneeku partiju tikai ar to noteikumū, ka latweeschu partijai jabuht pilnigi autonomai sawās nozionālās interesēs un ka tajos rajonos, kuros darbojas latweeschu partijas organizācijas, zitu partiju organizacijam naw teefiba stahtees lahdā teeschā sakarā ar latweeschu proletariatu. No schi prinzipa drihtst attahptees weenigi tajās pilsehtās, kur proletariats fastahw no daschadām tautibām. Schahdās pilsehtās turpretim jaorganizē šewišskas federatiw-komitejas (saweenības) no wisu tautibu proletariata organizaciju preekschstahwojeem. Tahlak kongressā tizis nolemts, sagatawot proletariatu us atklahtu dumpi, wispirms šarihkojot streikus, propagandejot lauku eedšihwotajos un kara spehkā, šarihkojot dumpigas demonstrācijas basnizās u. t. t., kuram noluhkam partija subtijuse agitatorus, isplatijuse proklamācijas, ussautumus, brochuras u. t. t.

19. nov. noturetā pagastu preekschstahwju kongressā, nolemts neatšihst pastahwoscho waldbības waru un winas estahdes, eeweš tuhlin paschahrwaldibu, dibinot pagaidam katrā pagastā rihzības komitejas un teefas u. t. t. Taišitās resoluzijas tuhlin ispiditas un to ispidišchanai issubtiti šewišski zilweki pa wisu gubernu. Militschu ap-

brunoschanai atnēmti eerotschi muiščās, meschfargeem, meerigajeem eedšihwotajeem un uslitti nodokli eerotschu pirtschanai, to starpā daschos apwidos muišču semei tizis uslitts šewišks desetinū nodoklis. Drihšā laikā wišā Kursemes gubernā tikuse pilnigi pahņemta no rihzības komitejam ar ihpaschu zentru Rīgā Gewehrojamafas rihzības komitejas bijuschas Tulumā-Talsu, Wentšpils, Leepajas, Selgawas, Aisputes un Saldus. Wispirms eezelti delegati no pagasteem un no teem fastahdijuschās tā sauktās „aprinku delegatu šapulzes“, kuras organizuschas no sawa widus atšewišsku biroju jeb aprinku komiteju. Aisputes aprinka komitejā leelu lomu spēhejis no Kasanas pahrzelojuschais Anzis Simfons (Kasana winam bijuse sawa dahrsneežiba), kas ari bijis Djebrwes pagasta komitejas preekschsehdetajs un tā tahds wišā pagasta šaimneeks. Aprinka komitejas preekschneeks bijis weterinarahrsis Hertels (noteefats), kura wahrds bijis til populars, ka wina daudsinajuschi par nahloščās „latweeschu republikas“ presidentu. Zentrales usdewumā komitejas šarihkojuschas nowembra mehnesi wispahreju streiku, kas bijis weetam til noteikts, ka daschās muiščās netikuschi pat lopi baroti un gowis šlauktas. Joprojam tikuse isdota pawehle, nodedsinat muiščas fungu dšihwotus (pilis), lai kara spehks newaretu isleetot tās par ušuros un aissargu weetam pret revoluzionaru usbrutumēem. Pawehle ispidita un pilis neween nodedsinatas, bet ari isšlaupitas. Ar to šahzees paafinats, šihws partijam karšč.

Tā 30. nowembri dumpineeki usbrutuschi Bez-Auzē 180. Wentšpils šahneeku pulka 14. rotas patrolai un eewainojuschi weenu šefreitoru, bet otrai patrolai 3 apasch-kareiwjus. 1. dezembri wini apschaudijuschi paschu šasarmu un tā ka wišai rotai bijuschi tikai 38 šabati un moš patronu, tad tee saktumā glahbuschees muiščas pili, bet wehlat aishbeguschi us Bez-Auzes staziju, lai dotos us Selgawu, lai gan dumpineeki jau sagatawojuschees us Selgawas un Tulumā eewemšchanu. Ap to paschu laikā dumpineeki, skaitā ap 10,000 wihi, aplenšuschi Kulbigu, lai isnihzinatu tur neleelo dragumu nodatu un peesawinatos aprinka renteju ar wairak par 1 miljonu rubleem, kuru bijis nodomats aishwest us Leepaju. Diwas deenas dragumi newarejuschi isšitees zauri dumpineekeem un tikai dezembra pirmajās deenās peesteidšees aprinka preekschneeks ar leelaku kara spehtu un aisswedis renteju lihds Aisputei, kuru 16. dezembri aplenzis milsiigs dumpineeku pulks no wisam pusēm. Dumpineeki zihnijuschees karsti, šahuhšminati no Aisputes komitejas ar isšinojumu, ka Leepaja, Rīga un Maskawa jau atrodtees revoluzionaru rotās un Aispute ar scho reiši jaeekarojot. Aisputē atradees tikai weenš estadrons dragumu, dumpineeku stiprajā uguni no teem trituschu 2 un eewainoti 4, tomehr schis weenš estadrons šalahwis milsiigo dumpineeku pulku tā, ka dšinis tos pat lihds Majoreem. Wehlat Aisputē eeraduschees kasali un loschu meteji un, kad dumpineeki ari bijuschi pahleezinajuschees, ka šina par Leepajas, Rigas un Maskawas eewemšchanu no revoluzionareem isdomata, wini galīgi isklichuschi.

(Turpmat wehl.)
Peterburgā, 30. julijā. Ar koleru šaslimuschi 71 zilweks un miruschi 39. No šaslimuschajeem isweseloschuschees 48. Slimnizās atrodtees 845. Preekschpilsehtās šaslimuschi 4, miruschi 3 un šlimi gutot 29. No epidēmijas šahkuma pawisam šaslimuschi 1662 zilweki, miruschi 503 un isweselojuschees 298 zilweki.

— Ahtrwilzeens us Maskawas = Wentšpils dšelisjeta 237. werštē no Peterburgas 29. julijā usstrehjis wiršū bei signala brauzoschai dresinai, kurā brautuschi dšelisjeta meistars un strahdneeki. Dresina šasista šmalsti, meistars

noffits uf weetas un weenam strahdneekam nobrauktas abas kahjas.

— Generalis Foks, kurfch ar faweem Port-Arturas atminu apraksteem fazehlis leelu polemiku, tagad fakaitinajis fawu pretineeku kara akademijas profesoru Schwarzu, ta ka schis eefuhdsejis Fotu kriminaljekâ par neflawas zel-schanu prese. Schwarzs bijis lihdsdalibneeks Kintfcharwas lauâ un dabujis godalgojumam pat Jura frustu.

Selſingforsâ, 31. juliâ. Parwehle fafaukt feima ahetahrteju feſſju, ta „Netsch“ fino, te atstahjuſe leelu eefpaidu, laut gan wiſſ gaidija, ta tahda parwehle nahks. Praxſjums, lai feims dod „atfauktmi“ par diweem ſwa-rigeem lituma projekteem, fareſchgi leetu. Preſe atſiſt, ta feimam ſtahw preeſchâ ſmagſ uſdewums un ta feima lehmuma fekas buhs leelas.

Ahrſemes.

Wahjia pehz daſchâm ſinam ſahl eejauktees **Verſijas** eekſchejâs leetâs. Wahjias ſubtnis Teheranâ ſahjis ſpehlet widutaja lomu ſtarp Satar-lanu un perſeeſchu wal-dibu. Satar-lans ir nemeerâ ar tagadejâs waldbibas un perſeeſchu tautas weetneeku nama tagadejo wirſeenu. Satar-lans, ta ſinams, weens no pirmajeem Perſijas brihwibas zihnitajeem. Nemeeri Perſijâ wehl tagad naw mitejuſchees. No Teheranas ſino 12. auguſtâ (30. juliâ), ta uf polizijas peepſeeſchanu baſari tur jau atwehrti. Saunajai radikalajai ministrijai pehz uſwaras par mehre-najeem elementeem, kurei gribeja ar Kreewiju iſtikt meera jekâ, tagad nu wajadſeja rahdit, ta wina ari to prot un ſpehjiga dot kahdas wajadſigas reformas. Ministru preeſchneeks Memaliks tad nu eefneedſis medſchilifam projekteu, ta ſinantſchu reformeſchanai wajadſigs peenemt 7 frantſchus, polizijas un ſchandarmu reformeſchanai 4 ſchweizeeſchus un daſchus italeeſchus, un teeſleetu refor-meſchanai weenu franzuſi un weenu egipteeti. Ari armijas reorganifeſchanai aizinafſhot inſtruktorus no ahreenes. — Saunâ perſeeſchu ministrija ta tad atſinufe fawu neſpehtu un aizina „ahrſtu“ no zitureenes. — Treſchdeen, 28. juliâ (10. auguſtâ) **Italija** ſwineja fawa leelata politika un walſis wiſſra Kawura 100-gabu dſimſchanas deenu. Ka-wura darbiba wiſwairal palihdſeja apweenot Italiju un dibinat tagadejo faweenoto Italijas walſti. Swinibas notika pa wiſu Italiju, bet galwenâs bija Turinâ, jo ſche, agratajâ Piemontes walſti bija Kawura darbibas un Ita-lijas apweenoſchanas eefahkums. Tadeht ari Turinâ eeradâs uf ſwinibam karalis un ministri. Ministru preſidents Luzatijs tureja pee tam eewehrojumu runu par Kawuru, kura iſhuma leelakos wiſzeenos rakſturo wina darbibu. Sawâ runâ Luzatijs wiſpirms aifrahdija, ta ſalihdſinot Kawuru ar Biſmarku, titai nahkotne iſſchirſhot jautajumu, kurfch bijis leelaks politikis un walſis wiſſr, Kawurs waj Biſmarks. Kawura uſdewums bijis gruhſ. Italija bijuſe ſfalbita un ſadalita deſmit walſtis un Ita-lijas labatâs prowinzes toreif peederejuſchas ahrwalſtim. Kawuram nu wajadſejis wiſas ſchis maſas walſtis iſnih-jinat un to weetâ radit jaunu, topeju walſti. Italija eſot radita zaur brihwibu, Wahjia zaur autoritati. Kawurs, ta konſtituzionelas walſis atbildigais ministrs dibinaja fawu darbibu uf pahreleezinafſchanos un ſawas autoritates dikta-turas pamateem. Ari ar baſnizu wiſſch pratis iſlihg. Wina dewiſe bijuſe: „Brihwa baſniza brihwâ walſti.“ Baſnizai miſſch neatkahwis eejauktees walſis leetâs un ſawukahrt aprobeſchojis newajadſigi baſnizu. Sozialas dſihwes ſinâ Kawura eekſats bijis tas, ta pret walſti neweens newar uſſtahdit teeſibu uf darbu, bet gan walſti paſtahwot peenahkums uf palihdſibu. Kawurs ta diplomats un Gari-

baldis ta karotajs bijuſchi iſhtenee tagadejâs Italijas raditaji. Stary **Spanijas** waldbibu un pahweſtu eefahkufes iſlihdſinafſchanâs. Abas pufes peekahpjâs. Pahweſts ſahjis wairal uſflaukt kardinala Rampolla balſi, kurfch eſot Spanijai draudſigs un eeteizot pahweſtam peekahptees. Spaneeſchu ministru preeſchneeks tad ari no ſawas pufes paſtaidrojis, ta wiſſch neefot netahds prinzipiels pahweſta pretineeks un eſot ar meeru iſlihg. — Bijuſchais frantſchu ministru preeſchneeks Klemansô Buenos Aireſâ tura weſelu rindu preeſchlaſjumumu par „demokratiju“. Sawâ preeſch-laſjumâ „Demokratija un karſch“, Klemansô uſſtahjas pret atbruoſchanos un apſweiz tos waldbneekus, kurei negrib no-darbotees ar ſcho jautajumu. Wajaga iſleetot wiſus lih-dſekfus, lai iſwairtos no kara, bet neprahtiba buhtu at-brunoſchanâs tagad, kur wiſſ brunoſjas ta uf fauſſemes ta ari juhrâ un gaſâ. „Mehs nedomajam uf eekarojumeem un neweenam nedarifim netahda kauna, bet muſſu zeena uſleek mums par peenahkumu buht gataweem uf walſis apſardſibu.“ — **Anglijâ** pa tam Dewanportâ nupat eelaisſis uhdeni wiſleelakais kreifers paſaulê. Wiſſch no-fauktis „Lion“ (Lauwa); ir 700 pehdu gaſch un ta maſchinas attihſta 70,000 ſirgu ſpehtu. Kreifera ahtrums

Italijas leelatais walſiwiſſr grafs Kamils di Kawurs (Camillo di Cavour).

apreſhtinat uf 30 meſgleem ſtundâ un wina galweno ap-brunojumumu iſtaifa aſtoni 13 zollu leelgabali, kurei uſſtah-diti iſchetros, kreifera widu uſjeltos tornos. — **Indijâ** atklahta kahda ſaſwehreſtiba. Par ſcho Datâ atklahto ſaſwehreſtiba Kalkutâ ſahluſchas zirfulet baumas, itâ pee areſteteem atraſti dokumenti, kurei peerahdot, ta ſaſweh-reſtiba bijuſe iſplatita pa wiſu Indiju un pee tâs peede-rejuſchas daudſas eewehrojamas perſonas. Iſmelſeſchana teekot wadita ar leelu ſtingribu, bet wiſſ panahkumi turetî kluſbâ. Waldbibas optimiſmu par ſtahwokli Indijâ ſchâs ſaſwehreſtibas atklaſchana ſtipri maſinajuſe. Pehz „Daily Mail“ domam ſchi atklaſchana peerahdijuſe, ta Indijâ paſtahwot ſtipra pretangu ſrahwa, ar kuru waldbiba un polizija jau gadeem zihnijufes. Sewiſchki no ſwara ir tas, ta ſaſwehrneeki naw wiſ, ta tas allaſch mehds buht, kahdi jauni karſtgalwji, bet wezi peedſihwojuſchi laudis, kurei eenehmufchi ſwarigas weetas. To ſtarpâ eſot ari bramini un pat brihwprahtigo nazionaliſtu wadonis, kuam titai neſen atpakat attauts atgreestees uf tehwiſju. — Wahzu laikraſti tagad daudſ rakſta par wahzu tronamantineela nodomato zefojumu uf Auſtrumeem: **Indiju, Kiuu un Japanu**. Scha zefojuma mehriſ ir — eepaſhtees uf weetas ar auſtrumju ſemju apſtahkneem un galwenâ kahrtâ iſpehtit Wahjias politikas un tirdſneezibas uſdewumus.

Par šo zekojumu tronamantnieks jau sen domājis un uš to gatavojees, bet pats keisars tikai tagad to atkāwis. Prese, jušmigi apšweidama šo nodomu, libdš ar to aistrāda, ka maršrutā wjadsejis usāemt ari Afriku, kurā Wāhžijai esot tik leelas kolonias interesēs. Nā domā, tad beš parastās switās tronamantiueeku šai zekojumā pawadis ari wairā finibu wibri.

Parise, 14. (1.) augustā. Lanarkā gaisa lidotājs Grafe isdarija mehginajumus ar bumbu sweeschanu is lidmaschinās. Brauzot 50—60 metru augstumā Grafe no 3 bumbam (apelsīnās) weenu uswēedis uš mehrlā. Drihsumā isdaris mehginajumus ar isgudroto bumbu sweeschamo aparatu.

— **L a t a m s** festdeen, 13. augustā (31. juliā) lidoja pahr wifu Parisi no austrumeem uš reetrumeem, turedamees ¼ wersti augstumā. Lai gan puhta stiprs pretejs mehisch, libdšigs wehtrai, tomehr lidoschana isdewās teizami, un wisa Parise farihoja droščajam, weiklajam lidotajam leelistas owāzijas.

Spanijas trona mēlētājs Don Jaimos.

Lanarkā, 14. (1.) augustā. Amerikaneetis Dreksfels uslidoja 6,750 pehdās (beš 35 ašim 2 werstes) augstu un tā usstāhdija jaunū pasaulēs rekordū augstumā finā.

Tokijā, 14. (1.) augustū. Pluhdi pastahwigi kahpi. Weens no trim dambjeem, kas Tokiju fargā ispostits. Ja ari diwus pahrejos uhdens ispostis, tad wisa Tokija pahrepluhdis. Uhdens sneedjas tilta augstumā. 1000 zilweki jau Tokijā beš pajumta, kuru nami appluhdušchi waj ašnesti.

Berlinē, 14. (1.) augustā. Schejeenes politiskās ap-rindās isstaidro, ka stribdus leetā stary Turziju un Bulgariju Makedonijas dehi neeejaukšees neweena leelwalstis; agrak leelwalstju zenschanās Makedonijas reformu leetā gan isgahjuse uš tam, atdalit Makedoniju no Turzijas, bet tagad leelwalstis turotees pee domam, ka Makedonija ir nedalama Turzijas walstis dafa un ka Turzija dara pareisi, atnemdama nemeerigajeem Makedonijas eedšihwotajeem eerotškus.

Muhfu bildes.

Jana Rosentala glesna „Teika“, kuru eeweetojam šchini burtnijā, ir nule tā noswinetos V. dšeedaschanās swēhtkos peeschkirta tā pirmā godalga Rigās Latweeschu Beedribas korim, kura ihpāschums wina tagad ir. Šo

bildi isgatawoja Ernsta Plates bilšču isgatawotawā pehi mahkšlas fotografa Reeksta (Rigā) fotografijas. Ari V. dšeedaschanās swēhtku bildes — swēhtku ehla atkāschanās deenā un swēhtku ehlas eekšpuse garigā koncertā, kuras agrak pašneedsām, tā te waretu peeminet, isgatawotās pehi mahkšlas fotografa Reeksta lga fotografijam. J. Rosentala glesna mums dšili ļauj eestatitees teiku walstibā. Glesna leezina par winās darinataja leelām mahkšleneela dahwanam un par wina apbrihnojamo daudšpūšbu. Ko wifu mums muhfu Rosentals wehl nesneegs! — Statos ij Keisara deenam Rigā, mehš redšam, tā Wina Majestate Keisars brauz pa Rigās eelam un tā Wina Majestate ar Wisaugsteem Behrneem Petera dahrsā Rigā (Aģenskalnā) 5. juliā eestahda osolus. Uš dahrsu Wina Majestate ar Behrneem pa milšiga ļauschu bara widu beš ļahdās apfardšibas nogahja ļahjam. — Kreewijas Keisars usstijās tautas apfardšibai un tauta Wina neween neašstābra, bet no firšs usgawileja. Tas daudš ko par latweeschēem apgahsch un daudš ko stahsta tam, kas to spehji šaprašt. — Weenotās Itālijas raditājs Kawurs, kura gihmetni pašneedsām, ir italeeschu leelakais walstis wihrs. Par wina šhtaki lašams ahrseemes finās. — Spanijā pa tagabejo jutu ļaiku atkal fawas galwas šahst pazelt dahšabi trona tihkotaji. Bilde muhfu zeen. ļaštaji redš galweno no wineem. Don Jaimos atbalstas uš melnajeem reakzijas elementeem, uš klerikaleem un watikanu. Behdigas, tumschas deenas šagaiditu Spaniju, ja šchis wihrs teescham nahktu uš trona. Karatawas un šahrti tad atkal Spanijā atjaunotos. Bet, jazer, ka spaneeschu tauta to wairs nezeetis un šchahdeem trona tihkotajeem nepeesleesees.

Walejas wehstules.

J. L. — **Jakutskas apgabala.** Žuhfu dšejotus ļaehmām. Širniģi pateizamees.

Arwedam Bergmanim — **R.** Žuhfu darbu par latweeschu teatri žeram nodrukāt jau nahkoschā numurā.

P. K. — **P.** No dšejoleem neweena newaram isheetot.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Žhpāschneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peebahwā

eekššemes un ahrseemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 k.

šefoschās filialēs:

Šuworowan. Dširnawu eelu stuhri,

Delgawas šchofejā Nr. 12,

Aģenskalnā, Wlescha eelā Nr. 4a,

Petšchal tunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wež-Rigās stuhri.